

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

พิศิษฐ์ จินหล้า

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

พิศิษฐ์ จินหล้า

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

PROBLEMS AND GUIDELINES DEVELOPING FOR ACADEMIC AFFAIRS
ADMINISTRATION OF LOCAL ADMINISTRATION SCHOOLS UNDER DIVISION OF
EDUCATION OF SI RACHA TOWN MUNICIPALITY IN CHONBURI

PISIT JINALAR

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
BURAPHA UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์ของ พิศิษฐ์ จินหล้า ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดีภู่อัจฉริยะ จันทนวรรณที่
สมพงษ์ธรรม)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณิษฐา มาเชก)

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สฎายุ ชีระวนิชตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเยี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

63920285: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
 คำสำคัญ: ปัญหาการบริหารงานวิชาการ, แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ, กลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

พิสัยรู้ จินหล้า : ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี . (PROBLEMS AND GUIDELINES DEVELOPING FOR ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF LOCAL ADMINISTRATION SCHOOLS UNDER DIVISION OF EDUCATION OF SI RACHA TOWN MUNICIPALITY IN CHONBURI) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุเมธ งามกนก, ประยูร อิ่มสวาสดี ปี พ.ศ. 2568.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสิทธิภาพในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2567 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน จำนวน 36 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .68 ถึง .95 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (*t-test*) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1.ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนา และ

ใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา ตามลำดับ

2.การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม โรงเรียนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม โรงเรียนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่ม สาระการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนา และใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม โรงเรียนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีดังต่อไปนี้ 1) ด้านการจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษา ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศภายใน โรงเรียนให้เอื้อ ต่อการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารควรประชุมชี้แจง เกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรจัดให้มีการ ประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน ควรจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีการจัดบันทึกรายงานและนำผล การประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ 6) ด้านการนิเทศการศึกษา ควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาในการนิเทศการ เรียนการสอน 7) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรสนับสนุนงบประมาณใน การจัดทำสื่อนวัตกรรมและเพื่อการศึกษา

63920285: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PROBLEMS OF ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION, GUIDELINES DEVELOPING FOR ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION, LOCAL ADMINISTRATION SCHOOLS UNDER DIVISION OF EDUCATION OF SI RACHA TOWN MUNICIPALITY IN CHONBURI

PISIT JINALAR : PROBLEMS AND GUIDELINES DEVELOPING FOR ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF LOCAL ADMINISTRATION SCHOOLS UNDER DIVISION OF EDUCATION OF SI RACHA TOWN MUNICIPALITY IN CHONBURI. ADVISORY COMMITTEE: SUMETH NGAMKANOK, PRAYOON IMSAWASD 2025.

This research aims to study the problems and guidelines developing for academic affairs administration of Local Administration Schools under Division of Education of Si Racha town municipality in Chonburi is Classified by learning areas and work experience of academic year 2024, the sample size was determined using the sample size table of Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) with a sample size of 103 people. The data collection tool used for the research was a 5-level rating scale questionnaire based on Likert's concept of 7 aspects of academic management, with 36 questions. The discriminative power value is classified between 0.68 and 0.95. The reliability questionnaire is 0.99. Statistics used to analyze data include mean, standard deviation (SD), t-test, and one-way ANOVA analysis. The results showed that:

1.Problems of academic affairs administration of Local Administration Schools under Division of Education of Si Racha town municipality in Chonburi sorted in descending order of the top three: the development and use of educational technology media, educational supervision, and research to improve the quality of education in educational institutions, respectively.

2. Comparison of academic affairs administration problems of Local Administration Schools under Division of Education of Si Racha town municipality in Chonburi was classified by work experience, it differed statistically significantly at the level of .05.

3. Comparison of academic affairs administration problems of Local Administration Schools under Division of Education of Si Racha town municipality in Chonburi was classified by learning areas, overall and individually, including curriculum development of educational institutions; In terms of research to improve the quality of education in educational institutions, in terms of educational supervision, and in the development and use of educational technology media, there was a statistically significant difference at the level of .05, while in other areas there was no statistical significant difference.

4. The guidelines developing for academic affairs administration of Local Administration Schools under Division of Education of Si Racha town municipality in Chonburi are as follows: 1) Teaching and learning management in educational institutions, the environment should be arranged and the atmosphere within the school should be conducive to teaching and learning, 2) Curriculum development of educational institutions. Administrators should have a meeting to clarify the curriculum and its implementation, 3) In terms of learning process development, the learning process should be evaluated and improved, and 4) In terms of measurement, evaluation, and transfer of academic results, systematic measurement and evaluation should be arranged. 5) Research to improve the quality of education in educational institutions should encourage teachers to conduct research to improve the quality of learning in each subject group 6) Educational supervision should coordinate with the educational district in teaching and learning supervision 7) Development and use of technology media for education should support the budget for the preparation of innovative and educational materials.

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ งามกนก อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยูร อิ่มสวาสดี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภักดิ์ภูษิต จันทนวรรณที่ สมพงษ์ธรรม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปุณณัฐฐา มาเขต ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการดำเนินการวิจัยที่ถูกต้อง ตลอดจนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา เพื่อให้งานนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพที่สุด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ปรากฏในงานวิจัย ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานนิพนธ์ รวมทั้ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในสังกัด ตลอดจนผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเฉพาะ ในกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาและ เป็นกำลังใจอย่างดียิ่งในการดำเนินงานนิพนธ์ รวมถึงคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้โอกาสในการเรียนรู้ ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กล่าวถึงในที่นี้

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นการแสดงความกตัญญู กตเวทิตา แด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอ

พิสิษฐ์ จินหล้า

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
คำถามของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2	12
สภาพการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี	13
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	13
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	21
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	78

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	80
งานวิจัยในประเทศ	80
งานวิจัยต่างประเทศ.....	84
บทที่ 3	88
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	88
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	89
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล	93
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	95
บทที่ 4	95
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	95
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
บทที่ 5	145
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	145
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	146
อภิปรายผล.....	150
ข้อเสนอแนะ.....	157
บรรณานุกรม	159
ภาคผนวก	169
ภาคผนวก ก	170
ภาคผนวก ข	176

ภาคผนวก ก189

ประวัติย่อของผู้วิจัย203

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการ	29
ตารางที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	89
ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	96
ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	97
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน.....	98
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่ม โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	99
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่ม โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	100
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่ม โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	101
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่ม โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	102
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่ม โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	103

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมและรายข้อ104

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....105

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....106

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....108

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้109

ตารางที่ 16 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้114

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้117

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่.....120

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่.....123

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา จำแนก ตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่.....	127
ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่.....	131
ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ กลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี	134
ตารางที่ 23 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	135
ตารางที่ 24 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....	136
ตารางที่ 25 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	138
ตารางที่ 26 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	139
ตารางที่ 27 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา.....	140
ตารางที่ 28 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา	141

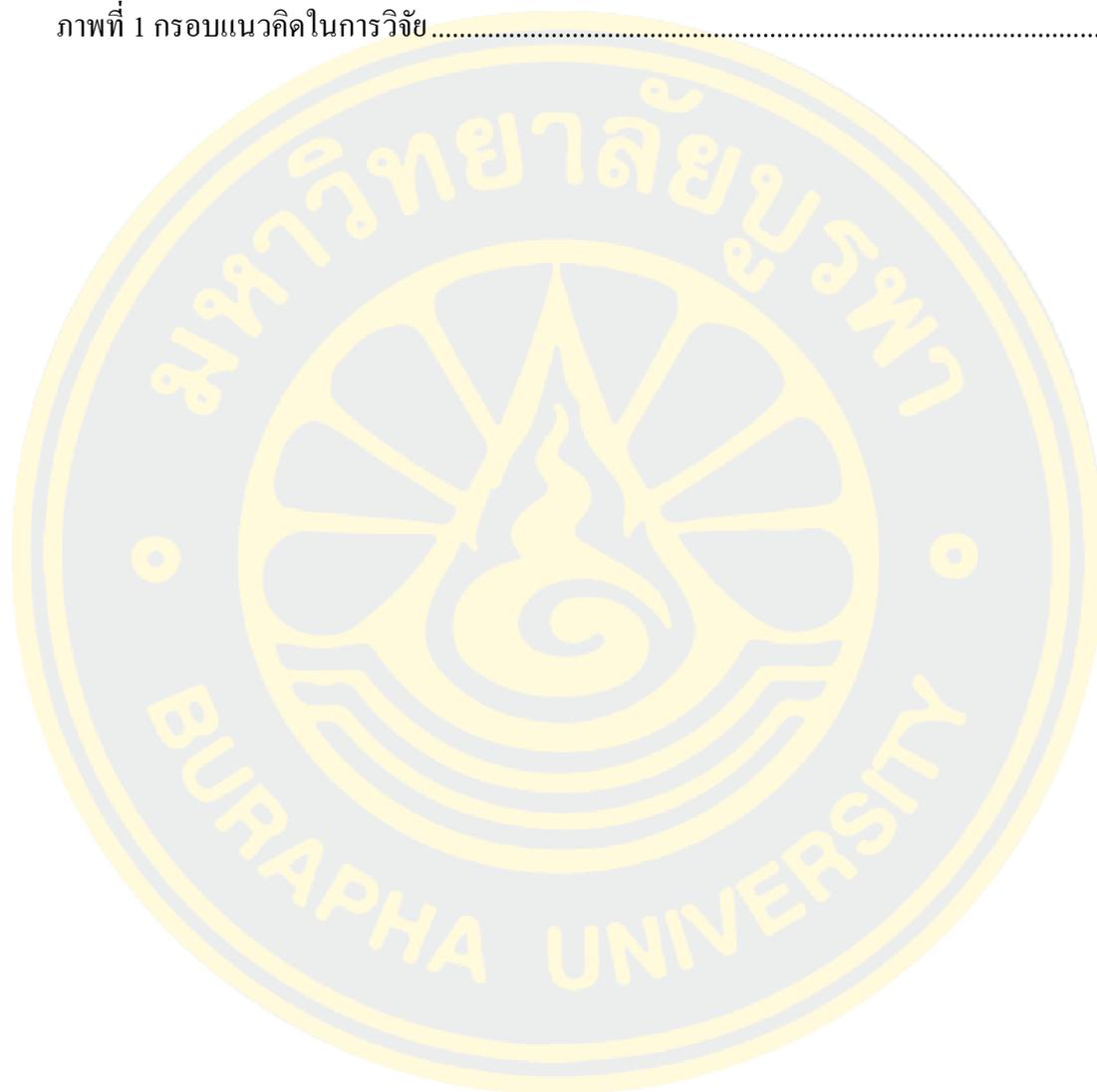
ตารางที่ 29 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	143
ตารางที่ 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เรื่องปัญหาการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี	202

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....6

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศไทยในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะ มีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) ที่ได้กล่าวถึงในส่วนของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลของการยกระดับสุขภาวะ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่ามีทักษะด้านการอ่านหรือการศึกษาหาความรู้ลดลง และมีจำนวนเยาวชนที่ไม่ได้เรียน และไม่ได้ทำงานใด ๆ เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ และไม่ได้รับการพัฒนา ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอดจากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่านักเรียนไทยร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565, หน้า 11)

ดังนั้นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ถือว่าเป็นการสร้างพลเมืองที่เข้มแข็ง และสร้างสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งคนจะมีคุณภาพได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเป็นรากฐาน

ในการพัฒนาเพราะการศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาคนทุกช่วงชีวิตให้มีความเจริญงอกงามเชื่อมโยงไปกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีความสามารถในการแข่งขันได้ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) และยุคเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge-based Economy) (นิวัตต์ น้อยมณี, 2562)

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นจะต้องประกอบด้วยหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และระบบการบริหารจัดการซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญ กล่าวคือหลักสูตรจะต้องมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่นและมีความเป็นสากลทัดเทียมมาตรฐานโลก มีเนื้อหาที่จำเป็นต่อการเรียนรู้โลกปัจจุบันและอนาคตเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่นและหลากหลาย กับสภาพความเป็นอยู่ที่เป็นจริงของชุมชนหรือสังคม กระบวนการเรียนการสอน จะต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยมุ่งเน้นการค้นคว้าสร้างความรู้ร่วมกับผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง กิจกรรมและสื่อการเรียนสอดคล้องและสัมพันธ์กันส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน แต่ละคนบทเรียนต้องท้าทายทางปัญญาคำถามต่าง ๆ ต้องพัฒนาทักษะ การคิดอารมณ์ และความรู้สึกร่วมกันทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนและครูใช้แหล่งเรียนที่ เหมาะสมใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า14)

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปในสถานศึกษาให้ได้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่ จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้ โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่าง มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 33) ซึ่งสอดคล้องกับ ปริญญาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 1) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของ การบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้อง

กับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น ๆ

กลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอศรีราชา ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จำนวน 4 โรงเรียน ดังนี้คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองศรีราชา โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม และวิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีราชา (โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ, 2566, หน้า 7)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2566 ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนระดับจังหวัด และระดับสังกัด (โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการทดสอบในรายวิชาภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 42.91 รายวิชาคณิตศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 22.41 รายวิชาวิทยาศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 26.98 และรายวิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ยร้อยละ 29.47 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับจังหวัดซึ่งมีผลการทดสอบในรายวิชาภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 54.35 รายวิชาคณิตศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 27.14 รายวิชาวิทยาศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 31.21 และรายวิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ยร้อยละ 35.59 จะเห็นได้ว่าผลการทดสอบระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับจังหวัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับสังกัด (โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ซึ่งมีผลการทดสอบในรายวิชาภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 58.32 รายวิชาคณิตศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 25.38 รายวิชาวิทยาศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 29.93 และรายวิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ยร้อยละ 29.22 จะเห็นได้ว่าผลการทดสอบระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับสังกัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ, 2566, หน้า 31)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูล ความรู้ และเป็นแนวทางที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานวิชาการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถขยายผลให้หน่วยงานหรือสถานศึกษาอื่นนำไปใช้ในการพัฒนางานบริหารวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประเภท
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

คำถามของการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประเภท แตกต่างกันหรือไม่
3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แตกต่างกันหรือไม่
4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ควรเป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

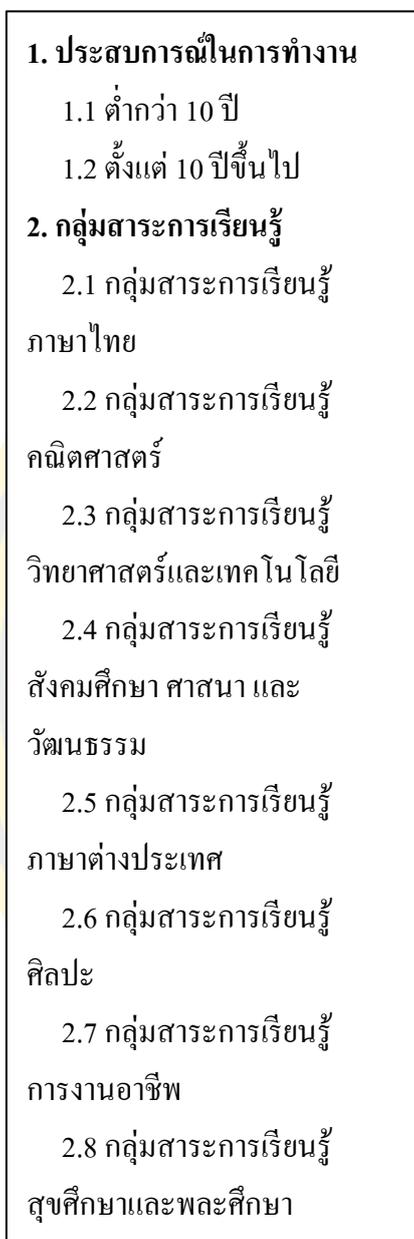
1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประเภท แตกต่างกัน
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

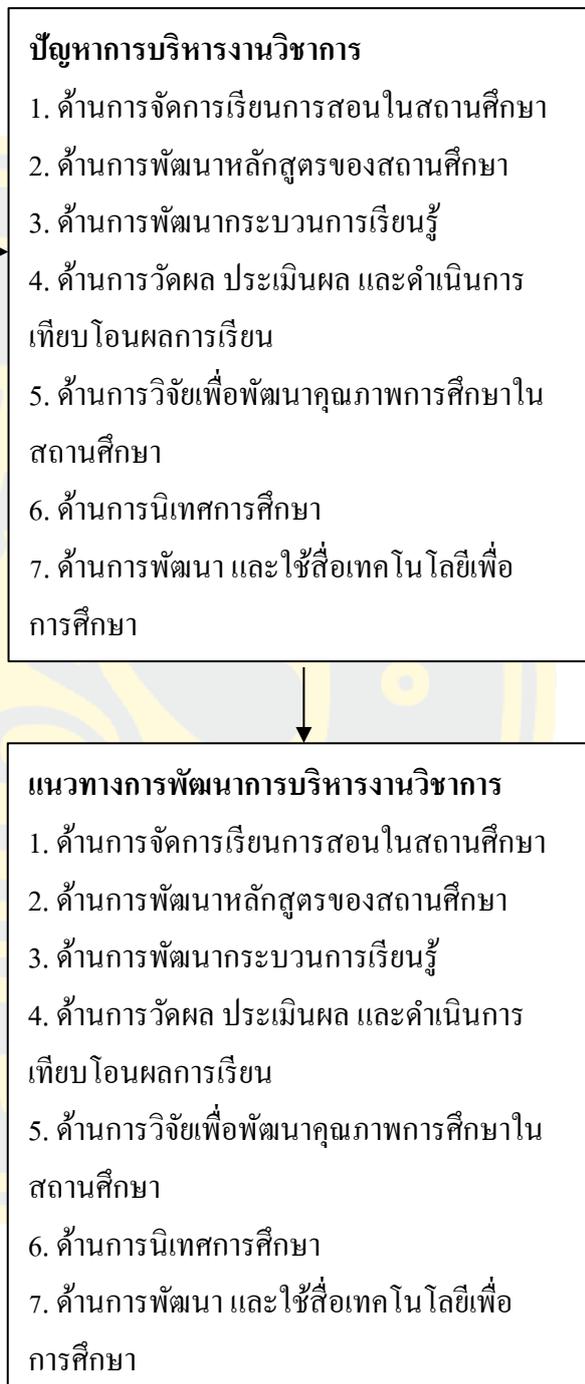
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยได้ศึกษาและสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 29 - 51) จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 151 -163) อุนากรณ์ สวนมะม่วง (2553, หน้า 8) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554, หน้า 32 - 33) ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) สกาวเดือน ศิริรัตน์ (2561, หน้า 13-31) และ พรทิพย์ เขียวมรกต (2563, หน้า 4-5) จึงได้ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่

- 1.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 3.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 4.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 5.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 6.) ด้านการนิเทศการศึกษา
- และ 7.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยศึกษาเปรียบเทียบกับงานตามประสบการณ์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรีใช้เป็นแนวทางนำไปแก้ปัญหา และปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
3. ส่งเสริมการปฏิบัติงานวิชาการให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 29 - 51) จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 151 -163) อุณากรณ์ สวนมะม่วง (2553, หน้า 8) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554, หน้า 32 - 33) ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) สกาวเดือน ศิริรัตน์ (2561, หน้า 13-31) และ พรทิพย์ เขียวมรกต (2563, หน้า 4-5) จึงได้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6.) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเฉพาะ ของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งได้แก่ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา และโรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม รวมทั้งสิ้น 131 คน (โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา, 2566, หน้า 12)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเฉพาะของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปี การศึกษา 2567 จำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งได้แก่ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธา และโรงเรียน เทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ประสบการณ์ในการทำงานของครู จำแนกเป็น

3.1.1.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.1.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้จำแนกเป็น

3.1.2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.1.2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

3.1.2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.1.2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.1.2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

3.1.2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

3.1.2.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

3.1.2.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ใน 7 ด้าน

3.2.1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.2.1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3.2.1.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.2.1.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

3.2.1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

3.2.1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

3.2.1.7 ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ใน 7 ด้าน

- 3.2.1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 3.2.1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 3.2.1.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3.2.1.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 3.2.1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 3.2.1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา
- 3.2.1.7 ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ใน 7 ด้าน คือ

1.1 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ทำการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีเทคนิควิธีการที่หลากหลาย มีการใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี การศึกษา สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและผลการเรียนรู้ มีการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนในการวิเคราะห์ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร โดยผ่านทางกระบวนการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสถานศึกษา หลักการพัฒนาหลักสูตรจึงกระทำไปเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีหลักการ จุดมุ่งหมาย และ โครงสร้างที่ สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การพัฒนาหลักสูตรจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทบทวน หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอกับความต้องการ และมีการประเมินผลให้นำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษา

1.3 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี และการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฝึกการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีเหตุผล และกล้าแสดงออก ตลอดจนมีการควบคุมติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษามีการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

1.4 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนด ระเบียบการวัด และประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา มีการวัดผลประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุวัตผลการเรียน ตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียน เป็นกระบวนการนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการ เรียนมาเปรียบเทียบผลที่ได้กับมาตรฐานการศึกษาเพื่อทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียน และสามารถนำผลการเรียน ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์มาเทียบโอนความรู้ให้ได้เทียบเท่า ระดับชั้นนั้น ๆ ได้

1.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยการใช้กระบวนการวิจัย การใช้วิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุง การเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู รวมถึงแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ และเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

1.6 การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผู้นิเทศจะช่วยให้คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศ ให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น เพื่อให้กระบวนการ สอนมีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้

1.7 การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การนำเทคนิควิธีการใด ๆ หรือการกระทำใด ๆ ที่เป็นการกระทำใหม่หรือสิ่งใหม่ที่มีผู้คิดค้นขึ้น และเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกัน อย่างมีระบบ เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาสาระต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง มุมมอง ความคิดเห็นของครูในการแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งกำหนดไว้ 7 ด้าน

3. โรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย จัดการศึกษาโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล หรือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

4. ครู หมายถึง บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

5. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

5.1 ต่ำกว่า 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่ 1-9 ปี

5.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หมายถึง ระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

6. กลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย จัดการศึกษาโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ และ โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม

7. กองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี หมายถึง สำนักงานที่เป็นผู้ดูแลโรงเรียนในสังกัดจำนวน 4 โรงเรียน คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองศรีราชา วิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีราชา โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ และ โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ความหมายของงานวิชาการ
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
3. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
 - 3.1 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
 - 3.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.3 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 3.4 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
 - 3.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
 - 3.6 การนิเทศการศึกษา
 - 3.7 การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ความเป็นมา

เทศบาลเมืองศรีราชาเดิมเป็นเทศบาลตำบลศรีราชา ได้รับการจัดตั้งเมื่อ 19 มิถุนายน 2488 โดยใช้บ้านพักของจอมพล มหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี เป็นสำนักงาน ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากเทศบาลตำบล เป็นเทศบาลเมืองศรีราชา เมื่อ 24 กันยายน 2538 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 112 ตอนที่ 40 ลงวันที่ 24 กันยายน 2538) เทศบาลเมืองศรีราชา แบ่งโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กรออกเป็น 7 ฝ่ายงาน ได้แก่ สำนักปลัดเทศบาล กองคลัง กองช่าง กองการศึกษา กองสาธารณสุข กองวิชาการและแผนงาน และกองช่างสุขาภิบาล ในส่วนของการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองศรีราชาจะเป็นหน้าที่การบริหารจัดการของกองการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและพัฒนการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา โดยให้มีงานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานแผนงาน โครงการและงบประมาณ งานกิจการนักเรียน งานห้องสมุด และเครือข่ายทางการศึกษา งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน งานส่งเสริมประเพณี งานนิเทศการศึกษา และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสถานศึกษาที่สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา มีทั้งหมด 4 แห่ง ดังนี้ (โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา, 2566, หน้า 6)

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีราชา
2. โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา
3. โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองศรีราชา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ความหมายของงานวิชาการ

นักวิชาการ และหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สมชาย ชูเลิศ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเกี่ยวกับงานด้านพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการเรียนการสอน งานด้านวัสดุอุปกรณ์ งานด้านการวัดผลประเมินผล งานด้านห้องสมุด งานด้านนิเทศภายใน งานด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ โดยจัดเป็นกระบวนกระบวนการ มีองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหาร คือ ครูผู้สอนผู้รับนโยบายการบริหารไปปฏิบัติ และมีการคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

อุณากรรณ์ สวนมะม่วง (2553, หน้า 23) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านวัดผลประเมินผล ด้านพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านนิเทศการศึกษา ด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพมีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้อย่างดี

กรทิพย์ ศกุนตานุรักษ์ (2554, หน้า 10) กล่าวว่า กระบวนการบริหารที่อาศัยบุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน และประสบการณ์ทุกชนิดในโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความสามารถ บรรลุจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จรรณี เก้าเอียน (2557, หน้า 3) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารวิชาการ เริ่มตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน และเมื่อพิจารณาในด้านงานของสถานศึกษางานบริหารวิชาการ ประกอบด้วย งานการควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือ การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลประเมินผล การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นต้น

ชลิดา เจริญชัย (2561) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับกิจกรรม ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ ที่ทุกฝ่ายต้องเกี่ยวข้อง และปฏิบัติตาม และให้ถือว่าการบริหารงานวิชาการนี้เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน

สภามหาวิทยาลัย (2561) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับด้านหลักสูตร การนำหลักสูตร ไปใช้จัดการเรียนการสอน งานนิเทศภายใน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงาน ที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน เพราะคุณภาพของนักเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการจัดกระบวนการ บริหารงานวิชาการ จัดทำหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน การจัดแหล่ง เรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เพื่อนำมาพัฒนานักเรียน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ให้เป็นคนดี ที่มีคุณภาพ

พรทิพย์ เขียวมรกต (2563) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การ ดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและบรรลุ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารต้องบริหาร กิจกรรมทุกอย่างทางค่านิยมวิชาการในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา

ศศิณามณี สารักษ์ (2565) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ทิศทาง แนวปฏิบัติงาน ด้วยการส่งเสริม สนับสนุน พร้อมทั้งก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและก่อประโยชน์สูงสุด

จากแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษา และสถาบันทางการศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวข้อง กับการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนิน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนปรับปรุงด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ต้องมีการจัดหาอุปกรณ์การเรียน การสอน การจัดหาแบบเรียนและคู่มือครู การวิจัยค้นคว้า และเผยแพร่งานวิชาการ มีการควบคุมดูแล ตลอดถึงมีการนิเทศ เพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ปรับปรุงด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดผลตาม

เป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยนักวิชาการ และนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

จันทราณี สงวนนาม (2553, หน้า 148) ได้กล่าวถึงความสำคัญว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็เป็นส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตร โรจน์ (2553, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญว่า การบริหารงาน วิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐานและ คุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับ หลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา

วัฒนา โรจน์เจริญชัย (2553, หน้า 9) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจ หลักของการบริหารการศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารวิชาการทั้งสิ้น ซึ่งการบริหารงานเป็นงานที่เกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตร ไปใช้ งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษาและงานพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สวรส เอกบุตร (2553, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหาร การศึกษาเพราะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จที่พัฒนาคุณภาพของเยาวชน การจัดการศึกษาให้มี คุณภาพขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น จุดมุ่งหมายที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติเฉพาะจึงต้องบริหารให้ครอบคลุมและกว้างขวาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

กรทิพย์ ศกุนตานุรักษ์ (2554 , หน้า 10) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานหลัก ของสถานศึกษาซึ่งเป็นสถาบันทางสังคม มีหน้าที่บริการจัดการศึกษาตามความต้องการของสังคม และชุมชน ผู้บริหาร และครูจะต้องมีการวางแผน ติดตาม ควบคุม และส่งเสริมเพื่อให้การจัดการ เรียนการสอนมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์

จารุณี แก้วเอี่ยม (2557, หน้า 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า เป็น การกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อผู้บริหาร สามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงถือได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจและเป็น

ส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า ท้นต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด

ดาเรศ หิมวาท (2558, หน้า 26) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญ และเป็นงานหลัก การดำเนินงานทุกอย่างทางวิชาการที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การบริหารงานวิชาการถือเป็นความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารวิชาการจะเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงการมีมาตรฐาน และคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในงานวิชาการเพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด

สกวเดือน ศิริรัตน์ (2561, หน้า 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญว่า การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นกิจกรรมการ จัดการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดประเมินผลการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน และงานนิเทศ การศึกษาที่จะสร้างให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ตลอดจน มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต การบริหารงานวิชาการจึงเป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญกับนักเรียน และกระบวนการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน บทบาทสำคัญของสถานศึกษาต้องยึดหลักตอบสนองต่อนักเรียน ซึ่งมีหลักการว่านักเรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้ ให้ถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนมุ่งเน้นประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับและรูปแบบการจัดการศึกษา

จากแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษา และสถาบันทางการศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักสำคัญที่สุดของการบริหารสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด ทั้งนี้มาตรฐานและคุณภาพจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจาก

งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา

หลักการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักสำคัญที่สุดของการบริหารสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ผู้บริหารเพียงคนเดียวไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยมีนักวิชาการ และนักการศึกษา ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ทัศนีย์ วงศ์ยืน (2553, หน้า 11-12) กล่าวถึง การบริหารวิชาการว่าเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษาควรมีหลักการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน
2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้ทิศทางการพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน
3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน
5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีอิสระ คล่องตัว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน

กาญจน์ เรืองมนตรี และชรินทร์ นามวรรณ (2554, หน้า 15-16) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีดำเนินงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้น ในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม
2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทุกระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วิฑูร ครุฑจันทร์ (2554, หน้า 34) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องดำเนินการ โดยใช้ทั้งศาสตร์ ศิลป์ ทักษะ และเทคนิคการบริหาร นอกจากนี้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ครูกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นต้น โดยคำนึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่มีต่อผู้เรียน

จรุณี เก้าเอียน (2556, หน้า 6) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัด คือ ผลผลิตและกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพ ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพ

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอตลอดมา โดยทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนาหลักการมีส่วนร่วมต้องการให้ทุกคนได้ร่วมทำงาน ซึ่งลักษณะของงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาจดำเนินในรูปของคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3 - Es) ได้แก่ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ให้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพเน้นที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ได้ผลผลิต (Outputs) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้คำสองคำนี้ควบคู่กัน คือ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3.3 หลักการประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรทางการบริหาร ได้แต่ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้นการลงทุนในวิชาการจึงต้องคำนึงถึงความประหยัดด้วยเช่นเดียวกัน ผู้บริหารจะใช้กลวิธีอย่างไร การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพโดยอาศัยความประหยัดบุคลากร ประหยัดงบประมาณ ประหยัดวัสดุและเทคโนโลยีและใช้เวลาน้อยอีกด้วย

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผล ประเมินผลหลักการนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ก่อให้เกิดความเป็นลักษณะของวิชาการที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และสร้างสรรค์ดังนั้น การบริหารวิชาการจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการต่าง ๆ เหล่านี้

จากแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษา และสถาบันทางการศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการเป็นการวางแผนงาน ทุกขั้นตอนในการดำเนินงาน โดยยึดหลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล คำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายตลอดจนชุมชนและสังคมได้รับผิชอบร่วมกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัด และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

นักวิชาการและสถาบันทางการศึกษาที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 29-51) ได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการ ออกเป็น 17 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. ด้านการนิเทศการศึกษา
10. ด้านการแนะแนว
11. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. ด้านการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 151-163) มีความเห็นว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ควรประกอบด้วยกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย
 - 1.1 การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ
 - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 1.3 สื่อการเรียนรู้

1.4 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพการศึกษา

อนุกรรมการ สวนมะม่วง (2553, หน้า 8) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการไว้ว่า ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพ และความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุด เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

3. การวัดผล ประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้ และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนและการนำผลการเรียนในระบบ นอกกระบวน และตามอรรถาศัยที่ผู้เรียนสะสมไว้จากสถานศึกษาเดียวกัน หรือต่างสถานศึกษาทั้งในประเทศ เป็นผลการเรียนส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระดับใดระดับหนึ่งของผู้เรียนจะเข้าศึกษาต่อ

4. การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการร่วมมือของผู้นิเทศกับครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาที่กระตุนและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพทันสมัยอยู่เสมอ อันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบรรลุสูงสุด

5. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสำรวจความรู้ของบุคคล ครอบครั้ว องค์กร และสถานศึกษาอื่น การวางแผนส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการ การสรุปการรายงานผลให้กับหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ

6. การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดทำ และการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษารวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554, หน้า 32 - 33) แบ่งงานการบริหารงานวิชาการ ออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่

1. การวางแผนวิชาการ
2. การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา
3. การบริหารจัดการเรียนรู้
4. การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
5. การวัดผลประเมินผลการเรียน
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ
9. การบริการห้องสมุด

ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการไว้ว่าประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม โดยจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมให้ครูพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2. การวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ควรมีการปรับปรุงเรื่องใด การวัดเป็นกระบวนการกำหนดจำนวนตัวเลขที่ได้จากการวัด ส่วนการประเมินเป็นการพิจารณาตัดสิน หรือสรุปคุณลักษณะของผลการวัดตามที่ตั้งเกณฑ์ไว้ สถานศึกษา สามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน โดยการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบต่างๆ และหรือจากการประกอบอาชีพมาเทียบ โอนเป็นผลการเรียนของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งใน

ระดับที่กำลังศึกษาอยู่ การวัดผลประเมินผล และเทียบโอน ผลการเรียนรู้ มีแนวทางการปฏิบัติ คือ การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครู ดำเนินการวัดผลประเมินผล โดยเส้นการประเมินผลตามสภาพจริง จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ พัฒนา เครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การ บริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ ร่วมมือ ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การสอน และงานวิชาการกับ สถานศึกษานอกเขต ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงาน วิชาการ ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ ประสานความร่วมมือในการ ผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนา งานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ประเมินผลการ พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

5. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและ กระบวนการนิเทศการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของ บทเรียน ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัด โครงสร้างองค์กรให้รองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมาย ความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตาม เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา การดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2561, หน้า 13-31) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการไว้ว่า ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพัฒนาหลักสูตร โดยการพัฒนาหลักสูตรจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและครู จากการประชุมปรึกษาหารือ และชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสภาพปัญหาของสถานศึกษาผู้บริหาร ครู ชุมชน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทบทวนหลักสูตร จัดทำเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอต่อความต้องการ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร ให้คำปรึกษาและชี้แนะแก่ครูในการนำหลักสูตรไปใช้สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เช่น อบรม สัมมนาศึกษาดูงาน และมีการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้บริหารและครูได้ประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนก่อนเปิดเรียน การกระตุ้นให้ครูจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ กล้าแสดงออก มีเหตุผล ส่งเสริมให้ครูมีการปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน มีการควบคุมติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการจัดทำหลักเกณฑ์ กำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ การจัดทำเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย โดยการประเมินตามสภาพจริง มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการประเมินผลการเรียน การวิเคราะห์ผล เพื่อนำผลที่ได้จากการวัดผลประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนการรายงานผลการประเมินผลการเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และเทียบโอนผลการเรียนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ จัดฝึกอบรมครูเพื่อผลิตสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสาระหลักสูตรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนรู้ เช่น อินเทอร์เน็ต จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และสื่อประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เหมาะสม และเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมให้ครูนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อ และมีการติดตามประเมินผลการใช้สื่อ และเทคโนโลยีการเรียนรู้

5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับผู้บริหารและครูศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางพัฒนาสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ให้สะอาด ปลอดภัย และเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลมีหนังสือเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน มีการติดต่อประสานงาน สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน เช่น การไปทัศนศึกษา โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และประสานชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และมีการประเมินผลสภาพ และปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้

6. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในสถานศึกษา โดยวางแผนกำหนดเป้าหมายและแนวทางการจัดกิจกรรมการนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ มีการติดตามประเมินผลการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนการสอน และพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีการปรับปรุงตนเองในด้านการสอน สร้างความสัมพันธ์ ความพึงพอใจ และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 13-31) ได้กำหนดการบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
12. ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

พรทิพย์ เขียวมรกต (2563, หน้า 4-5) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่าแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและ ให้สอดคล้องสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน สนับสนุนสื่อ และอุปกรณ์เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยโดยยึดหลักสูตรเป็นหลัก การสนับสนุนครูให้ใช้สื่อในการ จัดการเรียนการสอนมีการนิเทศและประเมินผลการใช้หลักสูตร มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง หลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอนการ วัดผลประเมินผล

2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โดยจัดการเรียนการสอนมี เนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีการใช้สื่อการเรียน การสอนและแหล่งเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ มีการใช้สื่อการเรียนการสอน และการเรียนรู้จัดกิจกรรมพัฒนา ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาความเป็นของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อย โอกาส และนักเรียนที่มีความสามารถ พิเศษให้สามารถเรียนร่วมได้อย่างมีความสุข

3. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษามีการ วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อนวัตกรรม เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน อีกทั้งยังมีการสนับสนุนให้ มี การจัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน พร้อมทั้งประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา มีการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น

อย่างสม่ำเสมอ มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา มีการเน้นให้ครูมีการวัดผลประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน ตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดประเมินผล การส่งเสริมให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและใช้และโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ให้ดีขึ้น

5.การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึงการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นในการบริหารสถานศึกษาโดยมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการ จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อนส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครอง นักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการไว้คล้ายคลึงและสอดคล้องกัน ซึ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 29-51) จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 151-163) อุณากรรณ์ สวนมะม่วง (2553, หน้า 8) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554, หน้า 32-33) ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) สกาวเดือน ศิริรัตน์ (2561, หน้า 13-31) และ พรทิพย์ เขียวมรกต (2563, หน้า 4-5) ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น และได้ผลการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัย/หน่วยงาน ตัวชี้วัด	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2551)	จันทร์ณี สงวนนาม (2553)	อนุภรณ์ สวามะม่วง (2553)	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554)	ทองคำ พิภพมา (2556)	สทาวเดือน ศิริรัตน์ (2561)	พรทิพย์ เขียวมรกต(2563)	ความดี
1. ด้านการพัฒนาหรือ ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักสูตรท้องถิ่น	✓							1
2. ด้านการวางแผนงานด้าน วิชาการ	✓			✓				2
3. ด้านการจัดการเรียนการ สอนในสถานศึกษา	✓	✓	✓				✓	4
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓		✓	✓	6
5. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	✓	✓		✓	✓	✓		5
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	✓	✓		✓	✓			4
8. ด้านการพัฒนาส่งเสริม ให้มีแหล่งเรียนรู้	✓			✓		✓		3
9. ด้านการนิเทศการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6

ผู้วิจัย/หน่วยงาน ตัวชี้วัด	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2551)	จันทร์ธานี สงวนนาม (2553)	อนุภรณ์ สวามะม่วง (2553)	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554)	ทองคำ พิพมา (2556)	สทวเดือน ศิริรัตน์ (2561)	พรทิพย์ เขียวมรกต(2563)	ความถี่
10. ด้านการแนะแนว	✓							1
11. ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพในและ มาตรฐานการศึกษา	✓	✓			✓			3
12. ด้านการส่งเสริมชุมชน ให้มีความเข้มแข็งทาง วิชาการ	✓			✓				2
13. ด้านการประสานความ ร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและ องค์กรอื่น	✓	✓					✓	3
14. ด้านการส่งเสริมและ สนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบ การและสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา	✓		✓					2
15. ด้านการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของ สถานศึกษา	✓	✓						2

ผู้วิจัย/หน่วยงาน ตัวชี้วัด	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2551)	จันทร์ธานี สงวนนาม (2553)	อนุภรณ์ สวามะม่วง (2553)	สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554)	ทองคำ พิมพ์มา (2556)	สทวงเดือน ศิริรัตน์ (2561)	พรทิพย์ เขียวมรกต(2563)	ความถี่
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	✓							1
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	✓		✓	✓	✓	✓	✓	6

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ พบว่า ตัวชี้วัดที่สะท้อนข้อบ่งชี้ของการบริหารวิชาการในระดับสถานศึกษาทั้งที่จากผู้วิจัยและหน่วยงานทางการศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัย และนำเสนอมานั้น มีทั้งที่สอดคล้องกัน และไม่สอดคล้องกันในบางตัวชี้วัด โดยในที่นี้ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกตัวชี้วัดข้อบ่งชี้ของการบริหารวิชาการที่มีความสอดคล้องกันโดยมีค่าความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ความหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอนเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเรียนการสอนในสถานศึกษาดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 33) กล่าวถึงการจัดการเรียน ในสถานศึกษาว่า เป็นกระบวนการของการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดการเรียน การสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นนักเรียนเป็น สำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการใช้สื่อการสอนและ แหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้ง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาความ เป็นเลิศของนักเรียนและ ช่วยเหลือนักเรียนพิการ

จันทร์านิ สงวนนาม (2553, หน้า 149-151) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันวางแผน ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน คิดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ซึ่งภาระกิจหลักคือการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนคุณภาพ นักเรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษายังรวมไปถึงเรื่องของสื่อและ เทคโนโลยีการศึกษา การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะ ในปัจจุบันที่เน้นกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนแทนการสอนซ่อมเสริม เพราะเป็นการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) โดยใช้กระบวนการการบริหารงานวิชาการในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัว ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ และผู้เรียน
2. การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน
3. การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน
4. การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียน ที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครู เตรียมเอง
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้า ของสังคมธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

6. การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียน นักศึกษารู้จักนำเอา ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

อุณากรรณ์ สนวนมะม่วง (2553, หน้า 8) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า เป็นการ ดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 20-24) กล่าวถึงการจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตั้งแต่การ จัดทำและ การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยทำการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา และวิเคราะห์ ให้นักเรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีเทคนิควิธีการที่หลากหลายสอดคล้องตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและผลการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยยึด นักเรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนถึงการจัดหา จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อ จัดการเรียนรู้อ การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา การ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษ

พรทิพย์ เขียวมรกต (2563, หน้า 4-5) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โดยจัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ของผู้เรียน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและ เยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ มีการใช้สื่อการเรียน การสอน และการเรียนรู้จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริม การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาความเป็นของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อยโอกาส และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้สามารถเรียนร่วม ได้อย่างมีความสุข

จากแนวคิดของนักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการ จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึงการจัดการเรียนการสอนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ทำการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่มีเทคนิควิธีการที่หลากหลาย มีการใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีการศึกษา สอดคล้อง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและผลการเรียนรู้ มีการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นหัวใจของงานวิชาการและเป็นกระบวนการสำคัญในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมการจัดการเรียนรู้อาจดำเนินการดังนี้

1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน
2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่มีความสามารถพิเศษและผู้ที่มีความบกพร่องหรือด้อยโอกาส โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง สร้างสถานการณ์ตัวอย่าง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน
4. ปลุกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม
5. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
6. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเป็นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา

8. ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (การวิจัยในชั้นเรียน)

9. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

10. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ จัดกิจกรรมแนะแนว จัดกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมบำเพ็ญเพื่อสาธารณประโยชน์

สรุปได้ว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสามารถทำได้ โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกทักษะ และกระบวนการคิด รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน ตลอดจนจัดให้มีการนิเทศเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน

2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ความหมายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตร เป็นการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมปัจจุบันอิทธิพลต่าง ๆ ในสังคม มีผลก่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรขึ้น การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่จะต้องดำเนินการต่อเนื่อง และสอดคล้องกันในแต่ละส่วน การพัฒนาหลักสูตรจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและครูในการนำหลักสูตรไปดำเนินการพัฒนา การสอนในโรงเรียน ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรไว้หลายท่าน ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 41) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจหาทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสถานศึกษา โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ฉันท ชาติทอง (2553, หน้า 27) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับแต่ง เสริมเติม ต่อหรือการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

สันติ บุญภิรมย์ (2553, หน้า 43) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึงมวลประสบการณ์ ทั้งกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับแต่ละประเภท

สกวเดือน ศิริรัตน์ (2561) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาว่าเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ของผู้บริหารที่เกี่ยวกับกระบวนการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพัฒนาหลักสูตร โดยการพัฒนาหลักสูตรจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและจากการประชุมปรึกษาหารือและชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสภาพปัญหาของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ชุมชน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทบทวน หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอกับความต้องการ ผู้บริหาร สนับสนุนให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร ให้คำปรึกษาและชี้แนะแก่ครูในการนำหลักสูตรไปใช้ สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เช่น อบรม สัมมนาศึกษาดูงาน และมีการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 10) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ทำการวิเคราะห์ ปรับปรุง และปรับเปลี่ยนให้หลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพที่สูงขึ้น โดยเริ่มจาก การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริบทของโรงเรียน มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา และเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน และมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในระดับชั้นเรียน มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง รวมทั้งนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรไปวิเคราะห์ วางแผน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

พรทิพย์ เขียวมรกต (2562) กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารร่วมกับผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน สนับสนุนสื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยโดยยึดหลักสูตรเป็นหลัก การสนับสนุนครูให้ใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศและประเมินผลการใช้หลักสูตร มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตร เดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียน การสอน การวัดผล ประเมินผล

จากแนวคิดของนักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนในการวิเคราะห์ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร โดยผ่านทางกระบวนการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสถานศึกษา หลักการพัฒนาหลักสูตรจึงกระทำไปเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีหลักการ จุดมุ่งหมาย และ โครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การพัฒนาหลักสูตรจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทบทวน หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอกับความต้องการ และมีการประเมินผลการนำหลักสูตร ไปใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษา

ความสำคัญการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตร มีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับสถานศึกษาที่จะต้องออกแบบหรือจัดการเกี่ยวกับความรู้ ประสบการณ์ โดยคำนึงถึงผู้เรียนมากที่สุดเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษามีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้มากมาย ดังนี้

ซุมสัคคี อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 59 - 60) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นด้วยความจำเป็น ดังนี้

1. ความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ซึ่งในปัจจุบันสืบเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปทำให้ส่งผลต่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วย และเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อทางการศึกษามีมากขึ้น จึงทำให้ผู้สอนจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ
2. ปรัชญาการศึกษาที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย สืบเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทำให้การศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไปด้วย เช่น จากการศึกษาเป็นศูนย์กลาง ต้องเปลี่ยนเป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการเรียนรู้ อาศัยประสบการณ์ตรง ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทดลอง ฝึกงานและเน้นกระบวนการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยให้เรียนรู้อย่างหลากหลายตามศักยภาพของผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรยังมีความจำเป็นเพิ่มขึ้น
3. ความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบันผู้เรียนต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายกับตนเองมากขึ้น การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความอยู่รอดและความสงบสุขของชีวิตการจัด

หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน

4. ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เป็นความจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงสภาพของสังคมและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของผู้เรียนในชุมชน เพื่อเขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม รู้จักรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม การจัดหลักสูตรให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกัน

5. การพัฒนากระบวนการและรูปแบบทางการศึกษา ทำให้การจัดเนื้อหา วิธีการสอน รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย เช่น การจัดการศึกษาทางไกล การศึกษาด้วยตนเอง การใช้บทเรียนสำเร็จรูป การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน การศึกษาด้วยกระบวนการแก้ปัญหา เป็นต้น การปรับปรุงเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดวิธีการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล ย่อมต้องการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 149 - 151) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการนำมาจัดให้เป็นระบบ และมีการสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเป็นรายวิชาและช่วงชั้น โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและสังคม คำนึงถึงความพร้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาตามหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตจริงในชุมชน การจัดสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อเสริมสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา ตลอดจนการเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ ศักยภาพพื้นฐานในการคิด การทำงาน และการพัฒนาตนเอง

ปรียพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 23 - 24) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

วิฑูร ครุฑจันทร (2554, หน้า 39) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของสังคมในยุคที่เป็นอยู่ขณะนั้น หลักสูตรเปรียบเหมือนแม่บท เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงย่อมมีผลกระทบต่อหลักสูตร

อมลวรรณ ภูผาง (2554, หน้า 24) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นเอกสารซึ่งเป็นแผนการหรือโครงการจัดการศึกษาที่ระบุแนวทางการจัดมวลประสบการณ์ เป็นส่วนกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้

ประภัสสร แบนหว่าง (2555, หน้า 27) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญ ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ในสถานศึกษาให้เกิดความเหมาะสมหรือสมบูรณ์มากขึ้นแก่ผู้เรียน สามารถพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน 2) มีหลักการในการพัฒนาหลักสูตรที่จัดทำอย่างเป็นกระบวนการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ถูกต้องตามวิธี 3) ความร่วมมือจากบุคลากรที่ชำนาญการหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งนี้ต้องคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ 4) พัฒนาให้สอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียนสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาและท้องถิ่น 5) หลักสูตรเปรียบเสมือนแปลนของการจัดการเรียนการสอน บอกไว้ว่าวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะดำเนินการอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไร เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอนซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ 6) เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูต่อการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญ เป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา หลักสูตรเป็นเอกสารซึ่งเป็นแผนการหรือโครงการจัดการศึกษาที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษา เป็นแนวทางให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรกำหนดไว้

แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

Taba (1962, p. 12) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่เรียกว่า "Grass Roots Approach" หรือวิธีการจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน ซึ่ง Taba (1962) เชื่อว่าผู้ที่มีหน้าที่สอนในหลักสูตรควรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของทาบามีดังนี้

ขั้นที่ 1 การสำรวจความต้องการ (Diagnosis of Needs) ครูหรือผู้ร่างหลักสูตรเริ่มกระบวนการ ด้วยการสำรวจความต้องการของนักเรียนที่หลักสูตรได้วางแผนไว้

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives) หลังจากที่ครูได้ระบุความต้องการของนักเรียนแล้วครูกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะให้บรรลุผล

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหา (Selection of Contents) จุดมุ่งหมายที่เลือกไว้หรือที่สร้างขึ้น

เป็นตัวชี้แนะแนวทางในการเลือกรายวิชาหรือเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งควรเลือกเนื้อหาที่มีความเที่ยงตรงและสำคัญด้วย

ขั้นที่ 4 การจัดเนื้อหา (Organization of Contents) เมื่อครูเลือกเนื้อหาได้แล้ว ต้องจัดเนื้อหาโดยเรียงลำดับขั้นตอนให้ถูกต้อง คำนึงถึงวุฒิภาวะของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจของผู้เรียนด้วย

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) เมื่อได้เนื้อหาแล้ว ครูคัดเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) กิจกรรมการเรียนการสอน ควรได้รับการจัดเรียงลำดับขั้นตอนเช่นเดียวกับเนื้อหา แต่ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนด้วย

ขั้นที่ 7 การประเมินผลและวิธีการประเมินผล (Evaluation and Means of Evaluation) ผู้ที่วางแผนหลักสูตรต้องประเมินว่าจุดมุ่งหมายโดยบรรลุผลสำเร็จ และทั้งครูและนักเรียนควรร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินผล

Saylor, Alexander & Lewis (1981, pp. 28-39) ได้เสนอ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรซึ่งเขามีแนวคิด ว่า หลักสูตรเป็นแผนการในการจัดโอกาสการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องมีการกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. เป้าหมาย จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Goals, Objectives and Domains) การพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายหลักสูตรเป็นครั้งแรกเป้าหมายแต่ละประเด็น จะบ่งบอกถึงขอบเขตหนึ่ง ๆ ของหลักสูตร ซึ่ง Saylor, Alexander & Lewis (1981) ได้เสนอไว้ว่ามี 4 ขอบเขตที่สำคัญคือ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal Development) สมรรถภาพทางสังคม (Social Competence) ทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continued Learning Skills) และรวมถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialization) นอกจากนี้ยังมีขอบเขตอื่น ๆ อีก ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรอาจจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะทางสังคม เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขตต่าง ๆ ของหลักสูตรจะได้รับข้อบังคับทางกฎหมายของรัฐ ข้อค้นพบจากงานวิจัยต่าง ๆ ปรัชญาของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร เป็นต้น

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) เมื่อกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรต้องวางแผนออกแบบหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ได้เลือกแล้ว

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบหลักสูตรแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูผู้สอนต้องวางแผนและจัดทำแผนการสอนตามรูปแบบต่าง ๆ ครูผู้สอนเลือกวิธีการสอน สื่อ วัสดุการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

4. การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนต้องเลือกวิธีการประเมินเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร ซึ่งเป็นทั้งการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินผลรวม (Summary Evaluation) ทั้งนี้ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

Oliva (1992, pp. 171-175) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร โดยแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva (1992) มีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญาและหลักจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งเป้าหมายนี้ เป็นความเชื่อที่ได้มาจากต้องการของสังคมและผู้เรียน
2. วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา
3. กำหนดจุดหมายของหลักสูตร
4. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
5. จัดโครงสร้างของหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้
6. กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน
7. กำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน Rajabhat University
8. เลือกยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอน served
9. เลือกวิธีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน
10. นำยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้
11. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนไปใช้
12. ประเมินผลหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 9-10) ได้ลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบสาระการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. ศึกษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและภูมิภาค ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

3. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา

4. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

5. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการและกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. ขอความเห็นชอบใช้หลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

7.2 การกำหนดค่าน้ำหนักและเวลาเรียน

7.3 การกำหนดรหัสวิชา

7.4 การกำหนดระดับผลการเรียน

8. การบูรณาการภายในและระหว่างสาระการเรียนรู้/การบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะสาระการเรียนรู้/การบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีของผู้เรียน

9. ประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

รัชনী สี่หวงษ์ (2558, หน้า 31) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยภารกิจ 5 ด้าน ดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2. การสร้างหลักสูตร

3. การนำหลักสูตรไปใช้

4. การประเมินหลักสูตร

5. การปรับปรุงหลักสูตร

นิตยชิตา จันดาสงค์ (2558, หน้า 25) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง ด้วยวิธีการดังนี้

1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้น สำหรับกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้ปกครอง พิจารณ์ และการศึกษาทางเลือก

1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก

2. สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเครือข่ายสถานศึกษา

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

4. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

ปกรณ์ เผือกโสภา (2560) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นควรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุง และพัฒนาให้เหมาะสม

สรุปได้ว่า ทฤษฎีหลักสูตรเป็นรูปแบบ แนวคิดและขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการของการตัดสินใจทางเลือกในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลให้ดียิ่งขึ้น

การนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตรที่สร้างขึ้นนั้นหากผู้ปฏิบัติหรือผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไม่ได้นำไปใช้อย่างถูกต้องและถูกวิธี ก็จะไม่เกิดประโยชน์ตามมุ่งหมายได้เท่าที่ควร โดยได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

นพเก้า ณ พัทลุง (2550, หน้า 47) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้นั้น จะต้องผ่านผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายขั้นตอนนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง เพราะหากหลักสูตรจะสร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ดีพอ ความ

ล้มเหลวของหลักสูตรจะบังเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การนำหลักสูตร ไปใช้ประกอบด้วย กิจกรรมที่สำคัญ คือ การบริหาร การบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การสนับสนุน และการส่งเสริมการใช้หลักสูตร

กิตติ เกิดสุขผล (2554, หน้า 37) กล่าวถึง การนำหลักสูตร ไปใช้ว่า เป็นการแปลงหลักสูตร ไปสู่การเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลาง

กิตติศักดิ์ ไกรบุตร (2554, หน้า 41) กล่าวถึง การนำหลักสูตร ไปใช้ว่า การมีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การนำหลักสูตร ไปใช้กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร การเลือกเนื้อหาวิชาการ จัดหาเอกสารประกอบการสอน ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียน

จุฑาณัฐ สุภาพ (2555, หน้า 23) กล่าวถึง การนำหลักสูตร ไปใช้ เป็นภาระสำคัญของการ บริหารงานวิชาการที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้ ตลอดจนการจัดเอกสารหลักสูตร คู่มือครูให้เพียงพอกับความต้องการของครู

สรุปได้ว่า การนำหลักสูตร ไปใช้ เป็นการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน โดยเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจและวิเคราะห์หลักสูตร การจัดเอกสารประกอบหลักสูตร ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยจัดให้มีการนิเทศติดตาม และการวัดผลประเมินผลการเรียน การสอน ซึ่งมีส่วนช่วยให้การนำหลักสูตร ไปใช้มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จได้

3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ความหมายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา เพื่อ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการหลายท่าน ได้ได้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 36) ได้กล่าวถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากประสบการณ์ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดั้นต้องอาศัย สภาวะการณ์สนับสนุนหลายอย่างในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องหาทางให้นักเรียนได้ ผ่านประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุดและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษามี เป้าหมาย คือ การจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้แต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุดตามกำลังหรือ ศักยภาพของแต่ละคน โดยมีแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการจัดการ เรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต้องยึดตัวนักเรียนว่าต้องการเรียนอะไร สื่อที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียน

จุฑาณัฐ สุภาพ (2555, หน้า 23) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีหลากหลาย ตอบสนองความต้องการและความถนัดของผู้เรียนอย่างเหมาะสมและเต็มความสามารถ

แจ่มใส กรมรินทร์ (2556, หน้า 30) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 26) ได้กล่าวถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้รูปแบบกระบวนการเทคนิคการสอนต่าง ๆ มีการบูรณาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร

ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) ได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม โดยจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมให้ครูพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สกาเดือน ศิริรัตน์ (2561, หน้า 13-31) ได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้บริหารและครูได้ประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ก่อนเปิดเรียน การกระตุ้นให้ครูจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

กล้าแสดงออก มีเหตุผล ส่งเสริมให้ครูมีการปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน มีการควบคุมติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

จากแนวคิดของนักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึงการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี และการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฝึกการคิดวิเคราะห์ ตัดเคราะห์ มีเหตุผล และกล้าแสดงออก ตลอดจนมีการควบคุมติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษามีการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยหน่วยงานทางการศึกษา และนักวิชาการ ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 20-21) ได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ว่า เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยยึดหลักการว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน

สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติจริง ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทำทนายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริม และพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลความรู้ ตั้งคำถามคิดหาคำตอบ หรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

4.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 151-161) ได้กำหนดขอบข่ายของงานการเรียนการสอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การจัดประมวลการสอน หลักสูตรได้กำหนดรายวิชาเอาไว้ จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการ โดยความร่วมมือของฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์ในการจัดทำประมวลการสอนหรือโครงการสอนรายวิชา จะเริ่มจากการวางแผนระยะยาวเป็นภาคการศึกษา แล้วจึงวางแผนระยะสั้นเป็นสัปดาห์ตามความเหมาะสมของสถานศึกษา

2. การจัดแผนการเรียนรู้ ต้องสอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ตามความสนใจและความสามารถ แผนการเรียนเป็นการกำหนดรายวิชาให้เรียนมีวิชาบังคับ วิชาเลือก และวิชาเลือกเสรีอย่างมีจุดหมาย การจัดแผนการเรียนนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งจะจัดแตกต่างกันไปตามสภาพความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และครูผู้สอน

3. การจัดตารางสอน คือ ตารางกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในหนึ่งสัปดาห์ ซึ่งต้องจัดให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร จำนวนนักเรียน เวลา ความรู้ความสามารถของครู การกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องสัมพันธ์กับเวลาและพัฒนาการของเด็ก

4. การจัดชั้นเรียนเป็นการแบ่งนักเรียนเข้าชั้นเรียน โดยแบ่งได้หลายวิธี ได้แก่ การจัดกลุ่มตามความรู้ความสามารถของนักเรียน การจัดแบ่งตามรายชื่อ จัดตามวิชาที่เป็นความสามารถพิเศษ และจัดแบบผสมผสาน

5. การจัดครูเข้าสอน เป็นการจัดให้ครูเป็นทั้งพี่เลี้ยงและผู้คอยแนะแนวทางที่ถูกที่ควร ครูต้องเป็นผู้มีความรู้และเป็นนักปกครองที่ดี สิ่งที่ต้องคำนึงคือ ภาระงานของครูที่สถานศึกษามอบหมายให้รับผิดชอบ เช่น งานธุรการ งานเป็นกรรมการเฉพาะกิจ และงานอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องพิจารณาจัดแบ่งงานให้สมดุลกัน

6. การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การสอนกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการสอนตามแผนปกติเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนมี 4 ลักษณะ คือ สอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริมขณะทำการสอน การสอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว และการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ฉลาดหรือเรียนรู้ได้เร็ว

7. การเลือกตำราเรียน คือ การเลือกตำราเรียนหรือแบบเรียนสำหรับใช้เป็นอุปกรณ์การสอนทั้งที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ และหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ

8. จัดทำคู่มือครู เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ส่งผลต่อการเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

9. การจัดทำคู่มือให้นักเรียน เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้เข้าใจถึงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามระเบียบสถานศึกษา

10. การจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนางวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งข่าวสารและสารสนเทศของงานวิชาคาโดยเฉพาะ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้รูปแบบกระบวนการ และเทคนิคการสอนต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีการบูรณาการทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติจริง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองความสนใจ และตามความถนัดของตน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร

4. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ความหมายของการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เป็นกิจกรรมหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

อนุकरणณ์ สวนมะม่วง (2553, หน้า 8) ได้กล่าวถึงการวัดผล ประเมินผลไว้ว่า หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้ และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนและการนำผลการเรียนในระบบ นอกกระบบ และ

ตามอรรถาธิบายที่ผู้เรียนสะสมไว้จากสถานศึกษาเดียวกัน หรือต่างสถานศึกษาทั้งในประเทศ เป็นผล การเรียนส่วนหนึ่งของหลักสูตร ในระดับใดระดับหนึ่งของผู้เรียนจะเข้าศึกษาต่อ

ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) ได้กล่าวถึงการวัดผล ประเมินผล การเทียบ โอนผลการ เรียน ว่าเป็นกระบวนการที่จะทำให้ทราบว่า การเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด หรือไม่ ควรมีการปรับปรุงเรื่องใด การวัดเป็นกระบวนการกำหนดจำนวนตัวเลขที่ได้จากการวัด ส่วนการประเมินเป็นการพิจารณาตัดสิน หรือสรุปคุณลักษณะของผลการวัดตามที่ตั้งเกณฑ์ไว้ สถานศึกษา สามารถเทียบ โอนผลการเรียนของผู้เรียน โดยการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบต่างๆ และหรือจากการประกอบอาชีพมาเทียบ โอนเป็นผลการเรียนของ หลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งในระดับที่กำลังศึกษาอยู่ การวัดผล ประเมินผล และเทียบ โอน ผลการ เรียน มีแนวทางการปฏิบัติ คือ การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของ สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล ประเมินผล โดยเส้นการประเมินผลตามสภาพจริง จัดให้ มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถาน ประกอบการและอื่นๆ พัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

ณัฐชา สวัสดิ์ไชย (2560, หน้า 35-36) ได้ให้ความหมายว่า การวัดผล ประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้มาประเมินผลการเรียนของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่ครูใช้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยการวัดผลตามสภาพจริง ซึ่ง สถานศึกษาควรกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละสาระการเรียนรู้

สกวเดือน ศิริรัตน์ (2561, หน้า 13-31) ได้กล่าวถึงการวัดผล ประเมินผล และเทียบ โอนผล การเรียน ว่าเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการจัดทำ หลักเกณฑ์ กำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติในการวัดผล ประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียนของ สถานศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ การจัดทำเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย โดย การประเมินตามสภาพจริง มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการประเมินผลการเรียน การวิเคราะห์ผล เพื่อนำผลที่ได้จากการวัดผล ประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน การรายงานผลการ ประเมินผลการเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และเทียบโอนผลการเรียนตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

พรทิพย์ เขียวมรกต (2563, หน้า 4-5) ได้กล่าวถึงการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน ว่าเป็นการกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร สถานศึกษา มีการเน้นให้ครูมีการวัดผล ประเมินผลเทียบ โอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติ

ผลการเรียน ตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดประเมินผล การส่งเสริมให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้และโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เป็นการกำหนดระเบียบการวัด และประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา มีการวัดผลประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน ตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียน เป็นกระบวนการนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนมาเปรียบเทียบผลที่ได้กับมาตรฐานการศึกษาเพื่อทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียน และสามารถนำผลการเรียน ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์มาเทียบโอนความรู้ให้ได้เทียบเท่าระดับชั้นนั้น ๆ ได้

แนวทางการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลและประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เป็นหน้าที่ของครูและผู้บริหารที่จะทำ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนว่าได้รับผลดีไม่น้อยแค่ไหน เพียงใดหรือจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไรในช่วงหนึ่ง ๆ การวัดผลและประเมินผลมีความหมายต่างกัน โดยได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงแนวทางการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 31) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
2. จัดทำเอกสารหลักสูตรการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา
3. วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้และอนุมัติผลการเรียน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านการประเมิน
5. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
6. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

7. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 28-34) ได้แบ่งการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ออกเป็น 4 ระดับได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลายเช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน เป็นต้น การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ ต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมในด้านใด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการวัดผลและประเมินผล เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนต้องพัฒนาในด้านใด ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนตลอดจนเพื่อทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและรายงานผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบสามารถดำเนินการ โดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำขึ้น และดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการใช้ข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้วางแผนยกระดับคุณภาพการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจระดับนโยบายของประเทศสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์แนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

การตัดสินการให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตรงตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

1. ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ซึ่งผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้มีการกำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย

และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่า สามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่ผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะ และความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา

ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน การประเมินการอ่าน คณิตวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี และผ่าน การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษา

ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ การประเมินการอ่านคณิตวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี และผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียน เป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/ กิจกรรมเพิ่มเติมตาม โครงสร้างเวลาเรียน ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
2. ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับที่ผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด
5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิด 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
2. ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชา พื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต
3. ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่าน เกณฑ์การ ประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด
5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ผู้เรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชา พื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
2. ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชา พื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต
3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การ ประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดสำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทางการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัยโดยให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูล และสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1. ระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนและรับรองผลการเรียนของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องบันทึกข้อมูล และออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษาก่อนบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษาในทุกกรณี
2. ประกาศนียบัตร เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์ และสิทธิ์ของผู้จบการศึกษาที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษาก่อนบังคับ และผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตร โดยบันทึกรายชื่อและข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ผู้จบการศึกษาก่อนบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อบันทึกพัฒนาการผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระเบียบสะสมใบรับรองผลการเรียน และเอกสารอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสาร ไปใช้

การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคัน และการขอกลับเข้ารับการศึกษาคือ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับการเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิตที่จะรับการเทียบโอนตามความเหมาะสม การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษาและเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียน
2. พิจารณาจากความรู้และความสามารถของผู้เรียน โดยการทดสอบด้วยวิธีต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามประกาศ หรือแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ

ทัศนีย์ เสียงหวาน (2557, หน้า 33) ได้กล่าวถึง การเทียบโอนผลการเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีวัตถุประสงค์และแนวทางเทียบโอนผลการเรียนที่หลากหลายกว่าที่ผ่านมา โดยเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนในรูปแบบการจัดการศึกษาต่างรูปแบบกัน มีหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความหลากหลายมากขึ้น เนื่องด้วยมาตรา 27 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบการจัดการศึกษาและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน สามารถเทียบโอนกันได้โดยให้สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน โดยการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ หรือจากการประกอบอาชีพมาเทียบโอนผลการเรียนระหว่างโรงเรียนที่นักเรียนสามารถนำผลการเรียนจากโรงเรียนแห่งหนึ่งมาใช้ในโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งได้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างต่อเนื่องลดการเรียนซ้ำในรายวิชาที่เรียน

มาแล้ว และนักเรียนสามารถนำผลการเรียน ไปเทียบโอนในสายอาชีพโดยสถานศึกษาดำเนินการดังต่อไปนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา ซึ่งจะให้ข้อมูลที่แสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

2. พิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง การทดสอบ การสัมภาษณ์ เป็นต้น

3. พิจารณาความสามารถและปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม การพิจารณาเทียบโอนสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษาและเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามประกาศ หรือแนวทางปฏิบัติของสถานศึกษาสรุปได้ว่า การเทียบโอน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ได้รับความรู้จากการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากโรงเรียนแห่งหนึ่งมาเทียบโอนผลการเรียนกับโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า แนวทางการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เป็นการจัดทำหลักเกณฑ์กำหนดวิธีการ และแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา การจัดทำเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยหน่วยงานทางการศึกษา และนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ดังนี้

Best & Kahn (1993, p.253) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ที่มีระบบ ระเบียบ และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน อันจะนำไปสู่การพัฒนาเป็นข้อสรุปที่เป็นนัยทั่วไป

สุวริย์ ติริ โทคาภิรมย์ (2553, หน้า 9) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์และการบันทึกการสังเกต ภายใต้การควบคุมอย่างเป็นระบบ และเป็นปรนัย ซึ่งอาจนำไปสู่การสร้างทฤษฎี หลักการหรือการวางนัยทั่วไป ซึ่งอาศัยจิตใจ และเจตคติที่อยากรู้อยากเห็น ต้องการความจริงใจและใจกว้าง ต้องอาศัยสมมติฐานที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างต้องเป็นไปตามกฎหมายและมีระเบียบ ต้องมีการสังเกตเป็นเบื้องต้น เป็นการศึกษาในเรื่องของเหตุและผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 35) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย

ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) ได้กล่าวว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระร่วมมือ ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

ณัฐชา สวัสดิ์ไชย (2560, หน้า 39-40) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวิจัยที่กระทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เป็นภารกิจที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอน หรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นกระบวนการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูอย่างแท้จริง ซึ่งผลที่ได้จากการปรับปรุงและพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนก็คือคุณภาพของผู้เรียน

จากแนวคิดของนักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยการใช้กระบวนการวิจัย การใช้วิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการ

ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู รวมถึงแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ และเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

ความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Carr, E. & Ogle, D. (1987, p.147) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า จะทำให้ได้รับการพัฒนาในการฝึกความคิด การคิดวิเคราะห์ การฝึกสมรรถภาพทางสมองให้เกิดกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์

Best & Kahn (1993, p.253) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การวิจัยจะต้องนำไปสู่การแก้ปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายสุดท้าย
2. การวิจัยมีประโยชน์ในการพยากรณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 5) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาถือเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในการพัฒนาปัญหาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ แก่มนุษย์เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิถีการดำรงชีวิตในด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง และวัฒนธรรมให้ดีขึ้นด้วย ทั้งยังใช้ในการปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และอารยธรรมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดีและรวดเร็ว การวิจัยได้มีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ทั้งต่อการพัฒนาในส่วนเฉพาะตัวมนุษย์เองหรือแม้แต่ด้านสังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การค้นระหว่างประเทศ การเมืองการปกครอง และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยที่ผ่านมาช่วยทำให้ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเองในทางปัญญาตนเองไปได้อีกขั้นหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 36) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ และการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

4. รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครู นำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

เจ็มทอง ศิริแสงเลิศ (2555, หน้า 21) กล่าวว่า งานวิจัยทางการศึกษายังมีคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างชัดเจน
2. ใช้การวิจัยเป็นวิธีการแสวงหาคำตอบของปัญหาจากข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งมีวิธีการเฉพาะ
3. ต้องมีการเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่สามารถตอบปัญหาได้อย่างตรงจุด
4. ผลจากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในเรื่องนั้นๆ หรือทำให้ทราบสาเหตุได้ชัดเจนขึ้น หรือเป็นการต่อยอดองค์ความรู้เดิม

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลจากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ หรือทำให้ทราบสาเหตุได้ชัดเจนขึ้น หรือเป็นการต่อยอดองค์ความรู้เดิม และใช้ในการพยากรณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยพัฒนาการศึกษา

Carr, E. & Ogle, D. (1987, p. 147) กล่าวว่า องค์ประกอบของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้

1. แสวงหาผลิตภัณฑ์ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่
2. พัฒนาระบบการ พัฒนาระบบและวิธีทำงาน และเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

3. พัฒนาสิ่งที่ต้องการ

Best & Kahn (1993, p. 253) กล่าวว่า องค์ประกอบของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้

1. ต้องเป็นสิ่งที่มีคนคิดขึ้น ใหม่ เป็นประดิษฐกรรม
2. ต้องมีการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยีใน ประดิษฐกรรมนั้น
3. ต้องเป็นประดิษฐกรรมที่สามารถทำตลาดได้ (Marketable)

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 6-7) กล่าวว่า องค์ประกอบของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า การจัดการศึกษาปัจจุบันจะส่งเสริมให้ผู้สอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมให้มีการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ในทางการบริหารการศึกษาเช่นเดียวกับผู้บริหารต้องมีความรู้และความสามารถในการวิจัย และส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพได้ ทั้งนี้ ต้องตระหนักว่า การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. กำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์ การกำหนดปัญหาวิจัยเป็นขั้นตอนแรกและสำคัญที่จะกำหนดแนวทางการทำวิจัย เป็นเรื่องใหม่ น่าสนใจ สำคัญ เป็นไปได้ในการปฏิบัติ มีข้อมูลเพียงพอ แหล่งข้อมูลน่าเชื่อถือ ส่วนวัตถุประสงค์ เป็นข้อความที่บอกขอบเขตว่า ต้องการศึกษอะไร หากคำตอบอะไร มี 2 ประเภท คือ วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ

2. ออกแบบการวิจัย เป็นขั้นตอนของการเชื่อมโยงแบบแผนการวิจัยโดยการอ้างอิงเชิงทฤษฎีเข้าสู่การอ้างอิงเชิงประจักษ์ จุดมุ่งหมายของการออกแบบ เพื่อเป็นแนวทางหาคำตอบที่มีความตรง และเพื่อจัดการความแปรปรวนที่เกิดขึ้นในการวิจัย

3. ตั้งสมมติฐาน กำหนดตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐาน เป็นคำตอบที่คาดการณ์ล่วงหน้าอย่างมีเหตุมีผลต่อปัญหาที่ศึกษา มี 2 ประเภท คือ 1) สมมติฐานทางการวิจัย และ 2) สมมติฐานทางสถิติ สมมติฐานที่ดี ควรมีลักษณะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป็นข้อความระบุความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวขึ้นไป

4. กำหนดกลุ่มประชากร / กลุ่มตัวอย่าง เป็นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

5. วิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเตรียมเพื่อประมวลผล โดยเลือกใช้สถิติให้เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้วิจัยต้องเข้าใจลักษณะข้อมูล และนำเสนอข้อมูลให้เห็นผลลัพธ์ในการวิจัย อาจแสดงเป็นภาพ กราฟ ตัวเลข ตารางหรือข้อความก็ได้

6. สรุปและรายงานผลการวิจัย นำข้อมูลที่ได้จะการวิเคราะห์และแปลผลมาสรุปเป็นผลการวิจัย และอภิปรายผลซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย โดยนำผลการวิจัยมาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553, หน้า 40) กล่าวว่า องค์ประกอบของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 2 ประการ ดังนี้

1. การจัดทำโครงการวิจัยขึ้นเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ซึ่งอาจเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยทำคนเดียวหรือจัดทำเป็นคณะวิจัย

2. การนำผลงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้แล้วมาประยุกต์ใช้ในเรื่องหรือประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนและกระบวนการหลักๆ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. กำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์ 2. การออกแบบการวิจัย 3. การตั้งสมมติฐาน การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา 4. กำหนดกลุ่มประชากร / กลุ่มตัวอย่าง 5. วิเคราะห์ข้อมูล และ 6. การสรุปผลและรายงานผลการวิจัย ทั้งนี้การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอาจเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยจัดทำโครงการวิจัยขึ้นเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาหรือพัฒนา หรือเป็นการนำผลงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้แล้วมาประยุกต์ใช้ในเรื่องหรือประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนาก็ได้

6. การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

นักวิชาการ และหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้ให้ความหมายของการนิเทศไว้ ดังนี้

Good (1973, p. 306) กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า หมายถึง ความพยายามของผู้ทำหน้าที่ในการนิเทศที่จะช่วยให้คำแนะนำแก่ครู หรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น ช่วยพัฒนาความสามารถของครู ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในอาชีพ

Harris (1973, p. 19) กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นสิ่งทีบุคคลในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลและสิ่งต่าง ๆ เพื่อจะดำรงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อให้กระบวนการสอนมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

Glickman, Gordon, Ross & Jovita (1998, p. 10) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นแนวคิดเกี่ยวกับงาน และหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องหลักสูตร การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดครูเข้าสอน การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินการเรียนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 15-16) กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศไว้ว่า เป็นกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

อนุกรรม สนวนมะม่วง (2553, หน้า 8) กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศไว้ว่า หมายถึง กระบวนการร่วมมือของผู้นิเทศกับครูผู้สอนผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาที่กระตุ้นและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพทันสมัยอยู่เสมอ อันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบรรลุสูงสุด

ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศไว้ว่า หมายถึง การจัดระบบนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียน ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 48) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่อาศัยการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับนิเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สกวเดือน ศิริรัตน์ (2561, หน้า 13-31) กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศไว้ว่า หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวกับกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในสถานศึกษา โดยการวางแผนกำหนดเป้าหมายและแนวทางการจัดกิจกรรมการนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ มีการติดตามประเมินผลการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนการสอน และพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีการปรับปรุงตนเองในด้านการสอน สร้างความสัมพันธ์ ความพึงพอใจ และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดของนักวิชาการ และนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผู้นิเทศจะช่วยให้คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศ ให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น เพื่อให้กระบวนการสอนมีประสิทธิภาพ และเพิ่มคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้

แนวทางปฏิบัติการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งนักวิชาการ และหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 40) ได้กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ชี้เหตุและผล การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นได้ว่าปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวครูเองและต่อตัวนักเรียน

2. จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การดี อนันต์นาวี (2552, หน้า 284) ได้ให้แนวทางการปฏิบัติกรนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. จัดระบบนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของงานวิชาการ
5. การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นๆหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

แนวทางและเทคนิคการนิเทศแบบต่าง ๆ

Tanner & Tanner (1980) กล่าวถึงเทคนิคของการนิเทศการศึกษา แบ่งตามลักษณะการทำงานออก เป็น 4 รูปแบบ คือ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศเพื่อการพัฒนา และการนิเทศแบบให้ผลผลิต

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 71-72) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีกิจกรรมหรืองานที่สำคัญเช่น การประชุม อบรมปฐมนิเทศ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การศึกษาเอกสารตำราทางวิชาการการให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล การสนทนาทางวิชาการ การสาธิตการสอน การพาไปศึกษานอกสถานที่ การสัมมนา การจัดนิทรรศการ การตรวจเยี่ยมชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 36) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษาตามนโยบายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มบริหารงานวิชาการ ได้กำหนดกรอบงานนิเทศการศึกษาไว้ โดยมีแนวปฏิบัติหรือกรอบการดำเนินการ 5 ชั้น ดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศสถานศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษากระบวนการหรือขั้นตอนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้รวบรวมเสนอมานั้นจะเห็นว่ากระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษานั้น มีกระบวนการที่หลากหลาย มีขั้นตอนและมีการปฏิบัติงานตามลำดับขั้นแต่ละขั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเห็นว่ากรอบขั้นตอนการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาตามคู่มือการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบการดำเนินการที่ครอบคลุมทุก ๆ กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ และทันสมัยมากกว่าแนวคิดอื่น ๆ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการนิเทศในสถานศึกษาปัจจุบันมี 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 จัดระบบการนิเทศ หมายถึงการเตรียมการจัดระบบและเตรียมการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างเป็นขั้นตอนได้แก่

1. ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการรับการนิเทศของครู หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศในปัจจุบัน อุปสรรคที่ขัดขวางความสำเร็จของการนิเทศ และความต้องการที่จะรับการนิเทศของคณะครูในสถานศึกษา เพื่อนำไปวางแผนการบริหารงานต่อไป เช่น การจัดประชุมภายในสถานศึกษา โดยบรรยากาศต้องเป็นแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น โดยเสรี การสำรวจปัญหา โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต หรือขอประชมติการศึกษาจากแหล่งข้อมูลในสถานศึกษา เช่น หัวหน้างานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานการเงินและพัสดุ งานบุคลากรฝ่ายทะเบียนและวัดผลของสถานศึกษา

2. ชั้นจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการรับบริการนิเทศของครู หมายถึง การนำปัญหาและความต้องการรับบริการนิเทศที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบันปัญหาและความต้องการรับบริการนิเทศของครูมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องนำไปสู่การนิเทศ

3. ชั้นเตรียมการและวางแผนการดำเนินกรนิเทศ หมายถึง การจัดเตรียมบุคลากร สำหรับเป็นผู้นิเทศ การเลือกขั้นตอนและวิธีการนิเทศ การเตรียมวัสดุ - อุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับใช้ กระบวนการนิเทศ ได้แก่ เอกสาร หนังสือ แบบบันทึกการนิเทศ แบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงในการนิเทศ ตลอดจนการจัดลำดับขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศที่มีความชัดเจน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ดำเนินการนิเทศ หมายถึง ดำเนินการนิเทศ การศึกษาในรูปแบบหรือกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา เป็นดำเนินการนิเทศตามระบบที่วางแผนร่วมกันไว้อย่างรอบคอบในขั้นดำเนินการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับบริการนิเทศ ควรเป็นไปในรูปแบบของกัลยาณมิตรกล่าวคือ มีความร่วมมือกันเพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ คุณภาพของนักเรียน มีความจริงใจในการชี้แนะชี้แนะ และยอมรับข้อมูลป้อนกลับทั้งสองฝ่าย ซึ่งในขั้นนี้จะมีการประเมินผลย่อยเพื่อปรับปรุงการดำเนินการนิเทศไปพร้อมกับการนิเทศผู้นิเทศควรดำเนินงาน ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา โดยจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการกิจกรรม สื่อ เครื่องมือ การบันทึกผลการประเมิน และการสรุปผลการประเมินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

2. ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมดังนี้

2.1 การนิเทศทางตรงมีลักษณะการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

2.1.1 ร่วมปรึกษากับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานวิธีปฏิบัติร่วมกัน

2.1.2 ร่วมประชุมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดหรือ

วิธีการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนากระบวนการเรียนการสอนและใช้เครื่องมือในการนิเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริง

2.1.3 บันทึกผลการนิเทศทุกครั้งและรวบรวมผลการดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและติดตามงานครั้งต่อไป

2.2 การนิเทศทางอ้อม เป็นการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาโดยส่งผ่านสื่อ

หรือเครื่องมือการนิเทศประเภทต่าง ๆ เช่น แบบบันทึก ติดตามผลโครงการ และใช้เครื่องมือประเภทตรวจสอบ และติดตามผลหรือประเมินผลการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ หมายถึง การศึกษาถึงผลสำเร็จของการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ โดยมีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง ของขั้นตอนการนิเทศแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด ซึ่งอาจร่วมกันวิเคราะห์ผลร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศก็ได้ และร่วมกันตัดสินว่ากระบวนการนิเทศครั้งนั้น ๆ ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไรบ้าง โดยมีการกำหนดกรอบของการประเมินผลให้มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถานศึกษา มีการสร้างเครื่องมือให้การประเมินผลมีคุณภาพ และรวบรวมข้อมูลให้ตรงกับจากข้อความข้างต้น อาจสรุปได้ว่าขั้นตอนการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ หมายถึง การตรวจสอบถึงผลสำเร็จของการดำเนินการนิเทศกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามปฏิทินการประเมิน โดยคณะกรรมการที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมผู้รับการนิเทศเข้าใจรายละเอียด และมีส่วนร่วมในการประเมิน มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดอ่อน ตลอดจน รวบรวมผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาหาทางเลือกให้การดำเนินการนิเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 ติดตาม ประสานงานเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการความเป็นจริง เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสำรวจข้อมูล แบบสอบถาม เป็นต้น นิเทศ หมายถึง การนำจุดอ่อนของกระบวนการนิเทศที่พบจากการวิเคราะห์และประเมินผลการนิเทศมาวางแผน และทำการปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและนำไปใช้ในนิเทศครั้งต่อไป การที่ผู้นิเทศนำข้อบกพร่องที่ได้จากการประเมินกระบวนการนิเทศและข้อมูลป้อนกลับที่ได้จากผู้รับการนิเทศ มาวางแผนปรับปรุงแก้ไขกระบวนการดำเนินการนิเทศของตน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศครั้งต่อไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากข้อความข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ขั้นติดตามประสานงาน เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศหมายถึง การนำจุดอ่อนของกระบวนการนิเทศที่พบจากการวิเคราะห์ และประเมินผลการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อแสวงหาแนวทางการนิเทศ การปรับปรุงเทคนิควิธีการ กระบวนการ และกิจกรรมการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาวางแผน และทำการปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำไปใช้ในการนิเทศครั้งต่อไป

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศ หมายถึง การนำผลจากความสำเร็จของการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปเผยแพร่แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

วารสาร สกสว. (2554, หน้า 14) กล่าวถึงเทคนิคการนิเทศการศึกษาไว้ 5 แบบ ดังนี้

1. การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ หมายถึง การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปช่วยในการพัฒนาการศึกษาในหน้าที่ขอบข่ายของผู้นิเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งอาจสรุปแนวทางการนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ได้ 2 แนวทาง ควบคู่กัน คือ กระบวนการแสวงหาความหาความจริงทางการศึกษากับกระบวนการหาวิธีการแก้ปัญหาทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ จึงเป็นแนวทางการนิเทศแบบหนึ่งที่น่าสนใจ ผลการวิจัยมาใช้ นำทฤษฎีทางการศึกษาที่เกิดขึ้น และการวัดผลการศึกษาได้เจริญขึ้น จึงได้นำสิ่งที่ค้นพบใหม่ ๆ มาให้ครูประยุกต์ใช้สำหรับครูเพื่อที่จะได้ปรับปรุงครูให้มีคุณภาพและทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์

ดังนั้น การใช้ระบบการนิเทศแบบวิทยาศาสตร์จะมีประโยชน์อย่างมาก เพราะวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั้นเป็นวิธีการที่สามารถทดลอง พิสูจน์ได้ และทำงานได้อย่างมีระบบระเบียบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกรนิเทศโดยอาศัยศิลปะให้เป็นทางวิทยาศาสตร์

2. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) เป็นการนิเทศที่มุ่งให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์การเรียนการสอน ซึ่งมีความจำเพาะเจาะจงลงไป เป็นการนิเทศที่ใช้ในห้องเรียน โดยเฉพาะ โดยผู้นิเทศมีบทบาทคล้ายกับหมอ และผู้รับการนิเทศคือคนไข้ ซึ่งมีสภาพปัญหาและต้องการแก้ไขปัญหานั้นจึงมาปรึกษาหมอ เพื่อขอรับการนิเทศ หมอหรือผู้นิเทศจึงรักษาคคนไข้ในคลินิกโดยสร้างเครื่องมือรักษาเฉพาะไข้ที่ผู้รับการนิเทศต้องการ

การนิเทศแบบคลินิก มุ่งการปรับปรุงครูในห้องเรียน ข้อมูลหลักได้จากการบันทึกเหตุการณ์ในห้องเรียน หรือพฤติกรรมของครูและนักเรียนที่จะเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ความเชื่อ การรับรู้ เจตคติของครูและนักเรียน ข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนั้นการนิเทศแบบคลินิกจึงหมายถึง การแนะนำปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน รวมไปถึงโครงการดำเนินงานและวิธีการที่จะปรับปรุงการเรียนของนักเรียน โดยการปรับปรุงพฤติกรรมของครู อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลและความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้นิเทศเป็นรากฐาน

โดยปกติการนิเทศแบบคลินิกจะเกิดขึ้นเมื่อผู้รับการนิเทศตกลงใจให้ผู้นิเทศแก้ไขปัญหา โดยหารือและวางแผนในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน ผู้นิเทศจะให้เทคนิควิธีการการนิเทศเฉพาะอย่าง อาจสร้างเครื่องมือเพื่อค้นหาปัญหา ซึ่งการนิเทศจะกระทำอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องจนกว่าปัญหานั้นจะสิ้นสุดลง

การนิเทศแบบคลินิกมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับโดยทันทีทันใดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน

2. เพื่อวินิจฉัยและปรับปรุงกระบวนการสอนร่วมกัน
3. เพื่อช่วยเหลือครูให้พัฒนาทักษะในการใช้ยุทธวิธีการสอน
4. เพื่อช่วยพัฒนาเจตคติที่มีต่อวิชาชีพการสอนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
5. เพื่อช่วยให้ผู้นิเทศพัฒนาตนเองอย่างจริงจัง

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการนิเทศแบบคลินิกในภาพรวมก็เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการสอน รวมทั้งการทำงานของผู้นิเทศด้วย

3. กระบวนการนิเทศแบบคลินิกตามแนวคิดของ Morris L. Cogan (1973, pp.170-198)

กระบวนการนิเทศแบบคลินิกตามแนวคิดของ โคนแกนแบ่งเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและครู ในขั้นตอนนี้ผู้นิเทศและครู จะต้องพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

- 3.1.1 เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้นิเทศ
- 3.1.2 ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในเรื่องการนิเทศแบบคลินิก
- 3.1.3 ชักนำให้ครูมีส่วนร่วมในบทบาทและหน้าที่ใหม่

ในเรื่องการนิเทศแบบคลินิกทั้ง 3 ขั้นตอนย่อย ๆ นี้ ควรกระทำก่อนที่ผู้นิเทศ จะเข้าไปสังเกตการสอนของครูในห้องเรียน ฟังระลึกรู้ไว้เสมอว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้นิเทศควรอยู่ในลักษณะเพื่อนร่วมวิชาชีพเดียวกันมากกว่าผู้แนะนำกับผู้รับคำแนะนำ ผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา หรือผู้ช่วยเหลือกับผู้รับความช่วยเหลือ ทั้งนี้เพื่อให้ครูเกิดความรู้สึกที่ดีต่อผู้นิเทศและมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น

3.2 วางแผนร่วมกับครู ครูกับผู้นิเทศเตรียมการสอนร่วมกัน อาจเตรียมเพียงหนึ่งบทเรียนในที่นี้ หมายถึง กระบวนการสอนที่ยึดวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ และอยู่ในขอบข่ายจำกัด ซึ่งอาจสอนจบใน 1 คาบ หรือ 1 วัน หรือ 2 วัน แผนการสอนที่รวมวัตถุประสงค์เชิงซ้อน และใช้เวลาหลายคาบเรียกว่า หน่วยการสอน ขอบข่ายของแผนการสอนจะกว้างขวางแค่ไหนก็ตาม จะต้องมุ่งให้เกิดผลแก่ครู และนักเรียนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เสมอ

3.3 วางแผนยุทธวิธีการสังเกตการสอนผู้นิเทศและครู ควรช่วยกันวางแผนแนวปฏิบัติแนวการ สังเกตการณ์การสอน ควรมีการตกลงกันให้ชัดเจนว่าจะสังเกตอะไรบ้าง ระยะเวลาที่ใช้ในการสังเกต การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

3.4 การสังเกตการสอน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนและ ครู พร้อมกับสถานการณ์ในห้องเรียน มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

3.5 วิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน หลังจากการสังเกตการณ์การสอน ครู และผู้นิเทศ วิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทั้งในระยะเริ่มแรกและการวิเคราะห์ระยะต่อมา อาจวิเคราะห์ร่วมกัน หรือวิเคราะห์ร่วมกับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ การกำหนดข้อตกลงจะต้องเป็นไปในส่วนที่จะพัฒนาความสามารถในด้านการนิเทศแบบคลินิกและความจำเป็นของครูในขณะนั้น

3.6 กำหนดวิธีการประชุมปรึกษาหารือขั้นต้นตื้น ๆ ผู้นิเทศมักจะเป็นผู้วางแผน กำหนดวิธีการ แก้ปัญหา และกำหนดเทคนิคการประชุมปรึกษาหารือกับครู ข้อควรปฏิบัติ คือการวางแผนเพื่อจัดประชุม ปรึกษาหารือร่วมกันทั้งฝ่ายครูและผู้นิเทศ

3.7 ประชุมปรึกษาหารือหรือมีวัตถุประสงค์ให้ครูได้รับทราบถึงบทเรียนและพฤติกรรมการสอนที่เสร็จสิ้นแล้ว และเพิ่มพูนความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงพฤติกรรมรวม เพื่อที่จะปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

3.8 ปรับปรุงแผนเมื่อตกลงกันแล้วว่า พฤติกรรมการสอนใดที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไข ผู้นิเทศและครูควรนำพฤติกรรมนั้นมา เพื่อปรับปรุง วางแผนการสอนต่อเนื่อง ในขั้นนี้มีข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณา ดังนี้

3.8.1 สรุปปัญหาการสอนที่เกิดขึ้น ไปพิจารณาประกอบ

3.8.2 นำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการแก้ปัญหาการสอน

3.8.3 นำพฤติกรรมการสอนที่ดีและเด่นชัดมาประกอบการวางแผนอย่างต่อเนื่อง

3.8.4 นำพฤติกรรมที่เป็นปัญหามาปรับปรุงแก้ไข

3.8.5 สนับสนุนให้มีการทดลองสิ่งใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน

3.8.6 ผลการทำงานร่วมกัน จะช่วยให้คุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพของการนิเทศสูงขึ้น

4. การนิเทศเพื่อพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะทางสังคมสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหามากมายที่ทำให้สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างไม่มีความสุขทั้งการลักขโมย การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น การข่มขืนแล้วฆ่า สภาพแวดล้อมไม่ดีคนขาดคุณธรรมและจริยธรรม ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่เกิดจากมนุษย์ทั้งสิ้น เพื่อช่วยขจัดปัญหาและลดปัญหาดังกล่าว หน่วยงานต่าง ๆ จึงได้พยายามหาวิธีการในการที่ส่งเสริมให้นักเรียนหรือเยาวชน ได้มีทักษะทางสังคม คำว่า “ทักษะทางสังคม” ในที่นี้หมายถึง การที่บุคคลมีใจตั้งมั่น ร่วมคิดร่วมตัดสินใจอย่างฉลาด และร่วมลงมือทำงานเป็นผลดีต่อคนส่วนใหญ่อย่างเป็นนิสัยด้วยความภาคภูมิใจ

5. การนิเทศแบบวิมังสา จากรายงานการวิจัยการสังเคราะห์งานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย พบว่าการนิเทศการศึกษาที่ผ่านมามีความเกี่ยวข้องกับการนิเทศทั่วไปมากกว่าการ

นิเทศการเรียนการสอนจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ได้รับผลสำเร็จสูงเท่าที่ควร เนื่องจากการนิเทศการสอนนั้นมีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพการสอนของครู ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโดยตรง ดังนั้นในช่วงเวลาต่อไปควรส่งเสริมให้ดำเนินการนิเทศการสอนมากขึ้น และผลสืบเนื่องจากการนิเทศที่ผ่านมาเป็นลักษณะของการนิเทศทั่วไปมากกว่าการนิเทศการสอน ดังนั้นจึงปรากฏว่ากิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่ใช้โดยมากจะเป็นการนิเทศทางอ้อมโดยการใช้สื่อและวิธีการต่าง ๆ ซึ่งกระทำกับกลุ่มใหญ่

จากแนวคิดของนักวิชาการ และนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา เป็นการร่วมมือกันทำงานระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ การนิเทศมีหลากหลายวิธีการ ผู้รับการนิเทศสามารถเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับปัญหาและบริบทการสอนที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงของตนเองได้ โดยมีการสำรวจปัญหาและความต้องการในการนิเทศ การจัดทำแผนการนิเทศและปฏิทินการนิเทศ การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ การติดตาม กำกับ ประเมินผล และสรุปผลการนิเทศ เพื่อให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

7. การพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ความหมายการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นักวิชาการ และหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้กล่าวถึงความหมายการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ ดังนี้

อุณากรรณ์ สวนมะม่วง (2553, หน้า 8) ได้กล่าวถึงการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ว่า เป็นการจัดทำ และการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษารวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ว่า เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคลรอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จันทร์ชลี มาพุทช (2556, หน้า 109) ได้กล่าวถึงนวัตกรรมการศึกษาไว้ว่า เป็นการนำเอาความคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เกิดแรงจูงใจในการเรียน และช่วยประหยัดเวลาในการเรียน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้สื่อหลายมิติ การใช้วีดิทัศน์ และการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

นิตยา แสนสุข (2556, หน้า 35) กล่าวว่า สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ครูผลิต จัดทำ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการสอน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สกวเดือน ศิริรัตน์ (2561, หน้า 13-31) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ จัดฝึกอบรมครูเพื่อผลิตสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสาระหลักสูตรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนรู้ เช่น อินเทอร์เน็ต จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และสื่อประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสม และเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมให้ครูนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อ และมีการติดตามประเมินผลการใช้สื่อ และเทคโนโลยีการเรียนรู้

พรทิพย์ เขียวมรกต (2563, หน้า 4-5) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน อีกทั้งยังมีการสนับสนุนให้มีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน พร้อมทั้งประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนา มีการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ศศิณามณี สารักษ์ (2565, หน้า 51) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย พัฒนาคู่มือในสถานศึกษาในเรื่องการใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษา นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

จากแนวคิดของนักวิชาการ และนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การนำเทคนิควิธีการใด ๆ หรือการกระทำใด ๆ ที่เป็นการกระทำใหม่หรือสิ่งใหม่ที่มีผู้คิดค้นขึ้น และเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบ เป็น

ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาสาระต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา ปรับปรุง และพัฒนา การศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ความสำคัญของการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นักวิชาการ และหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ ดังนี้

รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 130) กล่าวถึง การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของครูอาจารย์ บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย เหมาะสมและเพียงพอ ให้ครูอาจารย์ได้เลือก พัฒนา และใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล สื่อ และเทคโนโลยีนั้นควรเน้นตั้งแต่การ จัดทำจัดหาจากท้องถิ่น ไปจนถึงสื่อที่ทันสมัยเป็นสากล สื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูนทักษะ ประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางการคิด ได้แก่ การคิดอย่างไตร่ตรอง การคิด สร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสร้างคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่ ผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 24) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือส่งเสริม สนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะ ตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อ ธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและเครือข่าย การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อ ควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองหรือปรับปรุง เลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่ สามารถส่งเสริม และสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียงเพื่อ พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่าย การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ ผู้สอนรวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหาที่มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบในการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ นอกจากมีบทบาทเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ความรู้ สื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เชิงเนื้อหา ความรู้เชิงกระบวนการและความรู้เชิงประจักษ์จากการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม พัฒนาความอยากรู้อยากเห็นเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมการค้นหาและการเชื่อมโยงสาระที่ได้เรียนรู้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เข้ากับประสบการณ์ส่วนตัว หรือกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคมในวงกว้าง

2. ทักษะ สื่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้แก่ ทักษะพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการจัดการ ทักษะในงานอาชีพ เป็นต้น

3. คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม สื่อต่าง ๆ นอกจากจะให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะแล้ว ยังมุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ เห็นคุณค่าในตนเอง ภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกทางสังคมและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ ยอมรับค่านิยมที่ดีงาม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 212) กล่าวว่า งานสื่อการสอน เป็นการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพทางด้านวิชาการ สถานศึกษาจะมีงานสื่อการสอนโดยเรียกชื่อต่างกันไป เช่น ศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ งานสื่อ การเรียนการสอน ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างไรก็ตามงานสื่อการสอนเป็นงานบริการในด้านวัสดุ เครื่องมือ โสตทัศนูปกรณ์แก่ครูอาจารย์ และนักเรียน ในด้านงานบริการสื่อการสอนจะมีการจัดหาสื่อการ

สอนเพื่อบริการ การจัดบริการในรูปแบบต่าง ๆ การบำรุงรักษาสื่ออุปกรณ์การสอน การประชาสัมพันธ์ การจัดทำโครงการด้านวิชาการ และการประเมินผลงานสื่อการสอน อาคารสถานที่ ก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในด้านการให้บริการสื่อการสอน

จากแนวคิดของนักวิชาการ และนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูนทักษะ ประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของครูบรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย เหมาะสมและเพียงพอ

แนวทางการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

นักวิชาการ และหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาไว้ ดังนี้

รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 217) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นความผิดชอบและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีแนวโน้มในทางการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นการศึกษา ดังนี้ 1 ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารวิชาการ 2) ส่งเสริมครูให้ผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยี เป็นการศึกษเพื่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาการบริหารวิชาการ 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและ การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน 5) การประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 50) ได้กล่าว ถึงบทบาท และหน้าที่ในการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ ดังนี้

1. จัดให้มีการร่วมกันกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ
2. พัฒนาคณาจารย์ของสถานศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3. พัฒนา และใช้สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ประสิทธิภาพ

4. พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และชุมชน

5. นิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

นัตรชัย ตันกล้า (2555, หน้า 1-2) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา และการบริหารวิชาการ

2. จัดทำแผนงาน โครงการ สนับสนุนส่งเสริมให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. จัดสร้าง จัดหา สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียน ได้ใช้และศึกษาหาความรู้ด้วย

ตนเอง

4. ให้บริการห้องผลิตสื่อ และห้องสืบค้นความรู้ บริการครูผู้สอน

5. จัดโครงการประกวดสื่อ และนวัตกรรมที่เป็นผลงานของครู

6. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูส่งชิ้นนวัตกรรมเข้าประกวดแข่งขันในระดับต่าง ๆ

7. สนับสนุนให้ครูผลิต ใช้สื่อ และรายงานผลการใช้ในรูปแบบการวิจัย

8. จัดทำทะเบียนข้อมูลสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน

9. จัดทำระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการให้บริการสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการใช้ห้องที่ให้บริการในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระ ฯ

10. ให้บริการ วัสดุทัศนูปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ

11. ส่งเสริม และให้บริการการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

12. จัดอบรม และส่งเสริมบุคลากรในการผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทั้งภายในและ

ภายนอก

13. จัดหา ผลิตสื่อ นวัตกรรม อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และซ่อมบำรุงให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี พร้อมจัดทำบัญชีไว้อย่างชัดเจน

14. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นขั้นตอน และกระบวนการในการจัดหาสื่อ ตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดทำแผนงาน โครงการ การจัดสร้าง จัดหา สื่อการเรียนการสอน การจัดอบรม

และส่งเสริมบุคลากรในการผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และสนับสนุนให้ครูผลิต ใช้สื่อ และ รายงานผลการใช้ในรูปแบบการวิจัย

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้อธิบายหลักการ และ เหตุผลการกำหนดตัวแปรต้นดังกล่าว มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประสบการณ์ในการทำงาน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประสบการณ์ในการทำงาน คือ ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ประสบการณ์ในการทำงานเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ผู้ที่มีประสบการณ์สูงย่อมมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานได้มากยิ่งขึ้น ทำให้บุคคลมีโอกาสดูแลเรียนรู้ทำความเข้าใจ มองเห็นปัญหาได้ชัดเจน ถูกต้องตามความเป็นจริง ทำให้เกิดทักษะและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน

ภาณุวัฒน์ กมล (2554, หน้า 12) กล่าวว่า ประสบการณ์สอน หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเข้ารับการบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบันของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสายการสอน โดยใช้ค่าเฉลี่ยจำนวนปีของประสบการณ์ในการสอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มยุรี ประสิทธิ์ินาวา (2555, หน้า 10) ได้ให้ความหมาย ประสบการณ์สอนไว้ว่า ประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งครู โดยได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา จังหวัดตราด จำแนกตามประสบการณ์สอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น การนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน้อย

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 10) กำหนดไว้ว่า สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็น ต้องเรียนรู้โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย องค์ความรู้ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

2. สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ประกอบด้วย การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตและศึกษาต่อ การมีเหตุมีผลมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

3. สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์

4. สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษา ต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

5. สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประกอบด้วย ทักษะ ความรู้ และเจตคติในการทำงาน การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การจัดการ และ การใช้เทคโนโลยี

6. สาระการเรียนรู้ศิลปะ ประกอบด้วย ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ การเห็นคุณค่าทางศิลปะ และสุนทรียภาพ

7. สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะและเจตคติ ในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต

8. สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดีศรัทธาในหลักธรรมของศาสนาการเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 62) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดแบ่งองค์ความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ครองทรัพย์ เชิดชู (2551) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาพระประแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ดังนี้ คือควรสร้างทีมงานครูเพื่อประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ในด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอนใช้เอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการบูรณาการทุกกลุ่มสาระ ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นวิทยากรท้องถิ่นและมีการนิเทศการเรียนการสอนอยู่เสมอ และดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

ธีระพงษ์ สืบ โสดา (2558) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน โดยรวมและรายด้านได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการแนะแนวการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กุลตรี พิกุลแกม (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น อยู่ในระดับปานกลาง

ครองทรัพย์ เชิดชู (2551) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาพระประแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ดังนี้ คือควรสร้าง ทีมงานครูเพื่อประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ในด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียน แผนการสอนใช้เอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการบูรณาการทุกกลุ่มสาระ ควร ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นวิทยากรท้องถิ่นและมีการนิเทศ การเรียนการสอนอยู่เสมอ และดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

ชัยรัตน์ ล้ำฤทธิ์ (2552) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในศรีนครินทร์เดชา ผลการศึกษาพบว่า สภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาในศรีนครินทร์เดชาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลและ การเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาด้าน การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก

ปรีชา โล่ห์ชัย (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ตามทัศนะของหัวหน้างานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามทัศนะของหัวหน้างาน วิชาการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตาม ทัศนะของหัวหน้างานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามวุฒิทางการ ศึกษา อายุและประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งหัวหน้างานวิชาการสถานศึกษาต่างกัน โดย ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ชฎาภรณ์ สนิมคัล้า (2553) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จากผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหาร งานในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้น โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยองเขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานวิชาการมากกว่า โรงเรียนขนาดกลาง ยกเว้น ด้านหลักสูตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และการ

เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ระยองเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

กฤษิศา รัตนวิจิตร (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน
ฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีเขต 2 โดยรวมและรายด้าน
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ยกเว้น ด้านการนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดย
ครูผู้สอนมีปัญหามากกว่าผู้บริหาร เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน โดยรวมและราย
ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ยกเว้น ด้านนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้ที่มี
ประสบการณ์ปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี มีปัญหามากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน
ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป และเมื่อจำแนกตามรุ่นที่ได้รับการประเมินโรงเรียนในฝัน โดยรวมและรายด้าน
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

นิตยา พูลแสง (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหารงาน
วิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญในการเสนอแนวทางการ
พัฒนา คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหาร วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2551 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จาก
ประสบการณ์จริง แต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ ติดตามการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ
นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน
ภายในสถานศึกษาให้เป็นระบบ ประสานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และประเมิน
คุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ชนม์ผศุตม์ พัฒพันธ์ (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน ของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว
เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของครู
โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามวุฒิการศึกษาของครู
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นิตยธิดา จันดาสงค์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากจำแนกตามประสบการณ์การสอนและกลุ่มโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้เสนอให้ผู้บริหาร โรงเรียน คณะครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และวางแผนร่วมกันในการนำหลักสูตร ไปใช้ตามเจตนารมณ์ของ หลักสูตร การจัดอบรมครูเรื่องเทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดอบรมเชิง ปฏิบัติการ เพื่อให้ได้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการวัดและประเมินผลการสร้าง เครื่องมือในการวัดผลแบบต่าง ๆ การจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในและกำหนดปฏิทินการ ดำเนินการ พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ควรสำรวจความต้องการ หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน วัสดุฝึกสำหรับนักเรียนและจัดหาจัดซื้อตามความต้องการ ควรจัด ให้ครูทุกคนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยใน ชั้นเรียนเป็นประจำทุกปี ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านวิชาการ

รัชนิย์ สีหะวงษ์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามวุฒิการศึกษาและขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการตามความเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายวังสมบูรณ์ ควรประชุมวางแผนร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดอบรมการให้ ความรู้เรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม จัดให้มีการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีการจด บันทึกรายงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง

งานวิจัยต่างประเทศ

McCathy (1971) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและครู พบว่า ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาและครูเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการเรื่องการสังเกตการณ์สอนการวัดผลประเมินผล การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังมีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้บริหารควรมีบทบาทรับผิดชอบเอาใจใส่งานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

Duke (1992) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทหน้าที่เน้นในเรื่องต่อไปนี้ คือ การบริหารงานวิชาการเรื่องทักษะการอ่าน โดยมีโปรแกรมพัฒนาทักษะทางภาษา การจัดโครงสร้างสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน และวันหยุด การบริหารกิจการนักเรียนเกี่ยวกับความเข้มแข็งด้านระเบียบวินัยของนักเรียน การบริหารงานบุคคล โดยกำหนดให้ครูพัฒนา แก้ไขการสอนตามความต้องการของนักเรียนภายใต้การวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นระบบ

UNESCO (1992) วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในระดับมัธยมศึกษา ได้สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรของประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ ประเทศอินเดีย ประเทศอัฟกานิสถาน ประเทศบังกลาเทศ ประเทศมาเลเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศศรีลังกา พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดเอกสารหลักสูตรของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครู ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร ตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสือใช้อ่านประกอบ ประการสุดท้ายคือ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้

Reynold (1996) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมตัดสินใจของครูกับความพึงพอใจของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่บริหารงานวิชาการ ในระบบการศึกษาของมิดแอทแลนด์ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมแล้วครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ระดับน้อยจนถึงปานกลาง แต่เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้าน พบว่า ครูมีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านหลักสูตรการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านงบประมาณและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านหลักสูตรการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปานกลาง ครูต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยที่สุดในด้านงบประมาณ และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสำหรับความแตกต่างของความมีส่วนร่วมที่เป็นจริงกับที่พึงเป็น พบว่า แตกต่างกันทั้ง 8 ด้าน โดยด้านที่แตกต่างมากที่สุด คือ

ด้านนโยบาย และหลักสูตร การสอน โดยปกติแล้วการที่ครูมีส่วนร่วมตัดสินใจสูงจะทำให้ความพึงพอใจในงาน ความพึงพอใจในกลุ่ม และความผูกพันต่อเป้าหมายขององค์กรสูงตามไปด้วย โดยผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการทำความเข้าใจความต้องการของครู ควรเปิดโอกาสให้ครูร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

Brophy (2006) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา เมืองฮาร์ทฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้ เพราะครูมีงานในหน้าที่หลายอย่างนอกเหนือจากการสอน มีเวลาที่จะเตรียมทำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาไม่มีความชำนาญเรื่องจัดหาสื่อจากคอมพิวเตอร์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ เพราะถือว่าเป็นงานที่สำคัญ และเป็นภารกิจหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องวางแผนดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ที่ทำการศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 131 คน (โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา, 2566, หน้า 12)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2567 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) ได้ขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 103 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ภาษาไทย	12	9
คณิตศาสตร์	15	12
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	23	18
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	25	20
ภาษาต่างประเทศ	22	17
ศิลปะ	13	10
การงานอาชีพ	10	8
สุขศึกษาและพลศึกษา	11	9
รวม	131	103

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา สำหรับสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2567 โดยศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตามที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการจากแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 29 - 51) จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 151 -163) อุณากรรณ์ สวนมะม่วง (2553, หน้า 8) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554, หน้า 32 - 33) ทองคำ พิมมา (2556, หน้า 8-10) สกาวเดือน ศิริรัตน์ (2561, หน้า 13-31) และ พรทิพย์ เขียวมรกต (2563, หน้า 4-5) จึงได้ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 7 ด้าน คือ

1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	จำนวน 5 ข้อ
2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	จำนวน 5 ข้อ
3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	จำนวน 5 ข้อ
4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	จำนวน 5 ข้อ
5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	จำนวน 4 ข้อ
6) ด้านการนิเทศการศึกษา	จำนวน 8 ข้อ
7) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	จำนวน 4 ข้อ

โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (1967, pp. 16-24) โดยแบ่งความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดคะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปแปลผล ตามวัตถุประสงค์และ สมมติฐานของการศึกษาวิจัย การแปลความหมายของคะแนน โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย เป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2553, หน้า 22-25) มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของกลุ่ม โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นการจัดอันดับ โดยให้พิจารณาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ จากมากไปน้อย โดยกำหนดให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

- 1 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ควรพัฒนาในระดับมาก
 - 2 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ควรพัฒนาในระดับปานกลาง
 - 3 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ควรพัฒนาในระดับน้อย
- วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนรวม เพื่อจัดอันดับความสำคัญของข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 6) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 7) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

2. สร้างเครื่องมือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert (1967, pp. 16-24)

3. นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

4. นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item objective congruence: IOC) (สุวิมล ติรภานันท์, 2549, หน้า 139 อ้างถึงใน ประยูร อิมสวาสดี, 2552, หน้า 74) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ΣR หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

เกณฑ์การให้คะแนน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิหาค่าความสอดคล้องระหว่าง

ข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC)

เกณฑ์การตัดสิน IOC ที่มีค่าตั้งแต่ .66 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

หรือตามเนื้อหานั้น แสดงว่า แบบสอบถามนั้นใช้ได้ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

4.1 ผศ.ดร.ปฐมนิฐฐา มาเชก

อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.2 ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์

อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา

ประยุกต์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.3 รังนา รัตนวาริ

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอ
ประธาน และคณะกรรมการผู้ควบคุมงานนิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นลำดับสุดท้าย

6. นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาทดลองใช้ (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่ประชากร
และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” เพื่อขอความร่วมมือผู้บริหารและ
ข้าราชการครูในสังกัดนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์

7. หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (Ferguson, 1981, p. 180 อ้างถึงใน ประยูร อัมสวาสดี, 2552, หน้า 75) จากนั้นหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .68 ถึง .95

8. นำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธี Cronbach (1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึง ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการส่งและรับคืนด้วยตนเอง เป็นจำนวน 103 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ข้อมูลที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถามจะถูกจัดเก็บไว้บน Google Drive โดยมีระบบป้องกันการเข้าถึงตามมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยข้อมูลและมีผู้วิจัยคนเดียวเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยผู้วิจัยจะไม่เผยแพร่รหัสการเข้าถึงข้อมูลต่อผู้อื่นใดและผู้วิจัยจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
4. ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมไฟล์แบบสอบถามไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านของผู้วิจัยเท่านั้นซึ่งมีระบบรักษาความลับและความปลอดภัยด้วยการเข้ารหัสผ่าน ผู้ไม่เกี่ยวข้องจะไม่สามารถเข้าถึงได้ และจะทำลายไฟล์แบบสอบถามที่ได้รับมาหลังจากการเผยแพร่ผลการวิจัยแล้วเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้จะเป็นข้อค้นพบของการศึกษา ซึ่งจะไม่มีข้อมูลที่สามารถระบุถึงตัวผู้เข้าร่วมวิจัย โดยผู้วิจัยจะเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เข้าร่วมวิจัยแต่ประการใด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ แล้วนำฉบับที่สมบูรณ์มาให้คะแนน ตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไปแปลผล ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการศึกษาวิจัย การแปลความหมายของคะแนน โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย เป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2553, หน้า 22-25) มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปแปลผล โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

1 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ควรพัฒนาในระดับมากที่สุด
เท่ากับ 3 คะแนน

2 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ควรพัฒนาในระดับปานกลาง
เท่ากับ 2 คะแนน

3 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ควรพัฒนาในระดับน้อย
เท่ากับ 1 คะแนน

ทำการวิเคราะห์ค่าคะแนนรวม แล้วนำมาจัดอันดับที่ จากคะแนนรวมมากไปน้อยตามลำดับ เพื่อจัดอันดับความสำคัญของข้อเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกเฉพาะทางวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยใช้การทดสอบค่าที (t -test)
3. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)
4. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนรวม เพื่อจัดอันดับความสำคัญของข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
- SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- t แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t-Distribution)
- F แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F-Distribution)
- SS แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง
- df แทน ค่าชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
- MS แทน ค่าความแปรปรวน
- p แทน ค่าความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อน
- $*$ แทน ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 4 แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการทำงาน ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	n = 103	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาษาไทย	9	8.74
คณิตศาสตร์	12	11.65
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	18	17.47
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	20	19.42
ภาษาต่างประเทศ	17	16.50
ศิลปะ	10	9.71
การทำงานอาชีพ	8	7.77
สุขศึกษาและพลศึกษา	9	8.74
รวม	103	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูในกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนี้

- 1.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 19.42
- 2.) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.47
- 3.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50
- 4.) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.65

- 5.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.71
- 6.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.74
- 7.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.74
- 8.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.77

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	n = 103	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	59	57.28
ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	44	42.72
รวม	103	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูในกลุ่ม โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี 1.) ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 57.28 และ 2.) มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 42.72

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	n = 103			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	2.20	1.01	น้อย	6
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	2.35	0.98	น้อย	4
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.09	0.96	น้อย	7
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	2.24	0.94	น้อย	5
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	2.61	1.18	ปานกลาง	3
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	2.63	1.17	ปานกลาง	2
7. ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	2.71	1.17	ปานกลาง	1
รวม	2.40	0.86	น้อย	

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2.) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 3.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน 4.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ 7.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	n = 103			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1	การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา	1.94	1.15	น้อย	5
2	การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	2.19	1.16	น้อย	3
3	การใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี การศึกษา สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานและผลการเรียนรู้	2.17	1.13	น้อย	4
4	การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน	2.29	1.14	น้อย	2
5	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	2.45	1.17	น้อย	1
รวม		2.20	1.01	น้อย	

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2.) การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน 3.) การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย 4.) การใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี การศึกษา สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและผลการเรียนรู้ และ 5.) การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	n = 103			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1	หลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมกับสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย	2.04	1.05	น้อย	4
2	โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาหลักสูตรของสถานศึกษามีความสอดคล้องสภาพปัญหาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	2.03	1.06	น้อย	5
3	การพัฒนาหลักสูตรได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา	2.66	1.39	ปานกลาง	2
4	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการตรวจสอบ ทบทวน หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอกับความต้องการ	2.86	1.45	ปานกลาง	1
5	การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษา	2.15	1.15	น้อย	3
รวม		2.35	0.98	น้อย	

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการตรวจสอบ

ทบทวน หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอกับความต้องการ 2.) การพัฒนาหลักสูตร ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน 3.) การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียน การสอนของสถานศึกษา 4.) หลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมกับสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย และ 5.) โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาหลักสูตรของสถานศึกษามีความสอดคล้องสภาพปัญหาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	n = 103			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1	การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1.96	1.05	น้อย	5
2	การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.14	1.11	น้อย	2
3	การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน	2.22	1.18	น้อย	1
4	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.12	1.07	น้อย	3
5	การนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู	2.02	1.02	น้อย	4
รวม		2.09	0.96	น้อย	

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่

1.) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน 2.) การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3.) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.) การนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และ 5.) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	n = 103			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1	การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	2.03	1.04	น้อย	5
2	การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	2.20	1.13	น้อย	3
3	การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น	2.07	1.07	น้อย	4
4	การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	2.24	1.15	น้อย	2
5	การพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	2.66	1.31	ปานกลาง	1
รวม		2.24	0.94	น้อย	

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน 2.) การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน 3.) การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตาม

สภาพจริง 4.) การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น และ 5.) การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	n = 103			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย	2.54	1.25	ปานกลาง	4
2	การหาวิธีการหรือนวัตกรรมการศึกษาที่หลากหลายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน	2.58	1.33	ปานกลาง	3
3	ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน	2.58	1.19	ปานกลาง	2
4	การเผยแพร่ผลงานการวิจัยการศึกษาให้กับหน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ	2.74	1.32	ปานกลาง	1
รวม		2.61	1.18	ปานกลาง	

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การเผยแพร่ผลงานการวิจัยการศึกษาให้กับหน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ 2.) ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน 3.) การหาวิธีการหรือนวัตกรรมการศึกษาที่หลากหลายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน และ 4.) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการนิเทศการศึกษา	n = 103			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1	การปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา	2.56	1.26	ปานกลาง	8
2	การแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา	2.60	1.31	ปานกลาง	5
3	การสำรวจปัญหาความต้องการของการนิเทศ	2.64	1.30	ปานกลาง	4
4	การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ	2.69	1.31	ปานกลาง	2
5	การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ	2.59	1.24	ปานกลาง	6
6	การติดตาม ประเมินผลการนิเทศ	2.78	1.29	ปานกลาง	1
7	การสรุปผลการนิเทศ	2.64	1.27	ปานกลาง	3
8	การให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู	2.59	1.28	ปานกลาง	7
รวม		2.63	1.17	ปานกลาง	

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) การติดตาม ประเมินผลการนิเทศ 2.) การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ และ 3.) การสรุปผลการนิเทศ ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	n = 103			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1	การศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	2.76	1.30	ปานกลาง	1
2	การจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.75	1.25	ปานกลาง	2
3	การประเมินผลสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	2.71	1.27	ปานกลาง	3
4	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	2.64	1.32	ปานกลาง	4
รวม		2.71	1.17	ปานกลาง	

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 2.) การจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.) การประเมินผลสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 5.) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และ กลุ่มสาระการเรียนรู้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการบริหาร งานวิชาการ	ต่ำกว่า 10 ปี				ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป			
	<i>n</i> = 59				<i>n</i> = 44			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการจัดการเรียน การสอนในสถานศึกษา	2.45	1.02	น้อย	4	1.88	0.92	น้อย	7
2. ด้านการพัฒนา หลักสูตรของ สถานศึกษา	2.45	1.06	น้อย	5	2.22	0.85	น้อย	4
3. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	2.23	1.05	น้อย	7	1.90	0.78	น้อย	6
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน	2.35	1.06	น้อย	6	2.08	0.74	น้อย	5
5. ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพ การศึกษาใน สถานศึกษา	2.65	1.12	ปานกลาง	2	2.55	1.27	ปานกลาง	2
6. ด้านการนิเทศ การศึกษา	2.66	1.20	ปานกลาง	3	2.60	1.14	ปานกลาง	1
7. ด้านการพัฒนา และ ใช้สื่อเทคโนโลยีทาง การศึกษา	2.85	1.19	ปานกลาง	1	2.52	1.14	ปานกลาง	3
รวม	2.52	0.92	ปานกลาง		2.25	0.76	น้อย	

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ปรากฏ ดังนี้

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และ 3.) ด้านการนิเทศการศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน 4.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 6.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และ 7.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.) ด้านการนิเทศการศึกษา 2.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และ 3.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน 4.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 7.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป		t	p
	n = 59		n = 44			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	2.45	1.02	1.88	0.92	2.90*	.00
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	2.45	1.06	2.22	0.85	1.16	.24
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.23	1.05	1.90	0.78	1.76	.08
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	2.35	1.06	2.08	0.74	1.50	.13
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	2.65	1.12	2.55	1.27	0.40	.68
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	2.66	1.20	2.60	1.14	0.26	.79
7. ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	2.85	1.19	2.52	1.14	1.42	.15
รวม	2.52	0.92	2.25	0.76	1.57	.11

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

	ภาษาไทย $n = 9$			คณิตศาสตร์ $n = 12$			วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี $n = 18$					
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	2.64	1.55	ปานกลาง	7	2.23	0.92	น้อย	2	2.16	1.02	น้อย	2
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	2.66	1.41	ปานกลาง	5	1.90	1.05	น้อย	7	1.91	0.98	น้อย	5
3. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	2.73	1.36	ปานกลาง	3	2.05	0.95	น้อย	5	1.88	0.92	น้อย	6
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	2.64	1.39	ปานกลาง	6	2.06	0.95	น้อย	4	1.92	1.02	น้อย	4
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	2.66	1.32	ปานกลาง	4	1.91	1.07	น้อย	6	2.12	1.06	น้อย	3
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	2.87	1.41	ปานกลาง	2	2.08	1.11	น้อย	3	1.86	1.01	น้อย	7
7. ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.05	1.50	ปานกลาง	1	2.35	1.15	น้อย	1	2.19	1.19	น้อย	1
รวม	2.75	1.37	ปานกลาง		2.08	0.92	น้อย		2.00	0.91	น้อย	

ตารางที่ 15 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

	ตั้งคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม			ภาษาต่างประเทศ			ศิลปะ		
	\bar{X}	SD	อันดับ	\bar{X}	SD	อันดับ	\bar{X}	SD	อันดับ
ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	n = 20			n = 17			n = 10		
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	2.33	1.10	น้อย	2.03	0.64	น้อย	2.12	0.90	น้อย
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	2.71	0.99	ปานกลาง	1.96	0.69	น้อย	2.84	0.53	ปานกลาง
3. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	2.32	1.03	น้อย	1.88	0.83	น้อย	2.20	0.76	น้อย
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	2.58	1.09	ปานกลาง	1.95	0.76	น้อย	2.32	0.61	น้อย
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	2.50	1.07	ปานกลาง	2.13	0.71	น้อย	2.90	0.97	ปานกลาง
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	2.56	1.08	ปานกลาง	2.22	0.73	น้อย	3.12	0.83	ปานกลาง
7. ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	2.68	1.13	ปานกลาง	2.22	0.52	น้อย	3.05	0.93	ปานกลาง
รวม	2.52	0.88	ปานกลาง	2.05	0.56	น้อย	2.65	0.40	ปานกลาง

ตารางที่ 15 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งศักดิ์ทอง การศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

	การงานอาชีพ				สุขศึกษาและพลศึกษา			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
			<i>n</i> = 8				<i>n</i> = 9	
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	2.07	1.12	น้อย	6	2.08	1.14	น้อย	7
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	2.45	0.73	น้อย	4	2.84	0.71	ปานกลาง	4
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	1.57	0.40	น้อย	7	2.13	1.00	น้อย	6
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน	2.25	0.41	น้อย	5	2.40	0.70	น้อย	5
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.12	0.86	มาก	1	3.94	0.77	มาก	1
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.93	0.84	มาก	2	3.91	0.39	มาก	2
7. ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.46	1.42	ปานกลาง	3	3.83	0.79	มาก	3
รวม	2.84	0.57	ปานกลาง		3.02	0.44	ปานกลาง	

จากตารางที่ 15 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปรากฏผล ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2.) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 3.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ 3.) ด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ 3.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ตามลำดับ

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 3.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4.) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 5.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน 6.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ 7.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ รายด้านอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2.) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 3.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ตามลำดับ

6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.) ด้านการนิเทศการศึกษา 2.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 3.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา และ 4.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน 5.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 7.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ รายด้านอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และ 2.) ด้านการนิเทศการศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการรายด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วน 3.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และ 4.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ 7.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการรายด้าน อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

8. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2.) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 3.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เรียนรู้ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการรายด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วน 4.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และ 5.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 7.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ รายด้านอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 16 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	7	2.90	0.41	0.38	.91
	ภายในกลุ่ม	95	103.17	1.08		
	รวม	102	106.07			
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	7	16.59	2.37	2.76*	.01
	ภายในกลุ่ม	95	81.58	0.85		
	รวม	102	98.17			
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	7	8.52	1.21	1.35	.23
	ภายในกลุ่ม	95	85.53	0.90		
	รวม	102	94.06			
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	7	7.65	1.09	1.23	.29
	ภายในกลุ่ม	95	84.21	0.88		
	รวม	102	91.86			

ตารางที่ 16 (ต่อ) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	7	49.38	7.05	7.09*	.00
	ภายในกลุ่ม	95	94.46	0.99		
	รวม	102	143.84			
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	7	48.61	6.94	7.23*	.00
	ภายในกลุ่ม	95	91.15	0.96		
	รวม	102	139.76			
7. ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	7	28.57	4.08	3.43*	.00
	ภายในกลุ่ม	95	112.97	1.18		
	รวม	102	141.55			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	7	13.02	1.86	2.75*	.01
	ภายในกลุ่ม	95	64.05	0.67		
	รวม	102	77.07			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงดำเนินการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference) เป็นลำดับถัดไป

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	ภาษา ต่างประเทศ	ศิลปะ	การงาน อาชีพ	สุขศึกษาและ พละศึกษา
\bar{X}	2.75	2.09	2.00	2.53	2.06	2.65	2.84	3.02
ภาษาไทย	-	0.67	0.74*	0.23	0.69*	0.10	0.08	0.27
คณิตศาสตร์	-	-	0.08	0.44	0.03	0.56	0.75*	0.94*
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	-	0.52	0.05	0.64	0.83*	1.01*
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	-	-	-	-	0.47	0.12	0.31	0.49
ภาษาต่างประเทศ	-	-	-	-	-	0.59	0.78*	0.96*
ศิลปะ	-	-	-	-	-	-	0.19	0.37

ตารางที่ 17 (ต่อ) การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม		ภาษาต่างประเทศ		ศิลปะ		การงานอาชีพ		สุขศึกษาและพลศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การงานอาชีพ	2.84	-	2.75	2.09	2.00	2.09	2.53	2.06	2.65	2.84	-	3.02	0.18	-	-	-
สุขศึกษาและพลศึกษา	3.02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 8 คู่ กล่าวคือ

- 1.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 2.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 3.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 - 4.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 - 5.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 6.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 7.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 8.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- ส่วนคู่อื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรม	สังคมศึกษา	ภาษาต่างประเทศ	ศิลปะ	การทำงานอาชีพ	สุขภาพศึกษา
\bar{X}	2.67	1.90	1.91	2.71	1.96	2.84	2.45	2.84	
ภาษาไทย	-	0.77	0.75*	0.04	0.70	0.17	0.22	0.18	
คณิตศาสตร์	-	-	0.01	0.81*	0.06	0.94*	0.55	0.94*	
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	-	0.80*	0.05	0.93*	0.54	0.93*	
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	-	-	-	-	0.74*	0.13	0.26	0.13	
ภาษาต่างประเทศ	-	-	-	-	-	0.87*	0.48	0.88*	
ศิลปะ	-	-	-	-	-	-	0.39	0.00	

ตารางที่ 18 (ต่อ) การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายตัว

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		สังคมศึกษา		ภาษา		ศิลปะ		การงานอาชีพ		สุขศึกษาและพลศึกษา	
	2.67	1.90	1.91	2.71	1.96	2.84	2.45	2.84	2.45	2.84	2.45	2.84	2.45	2.84	2.45	2.84
\bar{X}	2.67	1.90	1.91	2.71	1.96	2.84	2.45	2.84	2.45	2.84	2.45	2.84	2.45	2.84	2.45	2.84
การงานอาชีพ	2.45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.39
สุขศึกษาและพลศึกษา	2.84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 10 คู่ กล่าวคือ

- 1.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 2.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 - 3.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 - 4.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 - 5.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 6.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 7.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 8.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 9.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 10.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- ส่วนคู่อื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		สังคมศึกษา และ วัฒนธรรม		ภาษา ต่างประเทศ		ศิลปะ		การทำงาน อชีพ		สุขภาพ และ พละศึกษา	
	2.67	1.91	2.12	2.12	2.12	2.12	2.50	2.50	2.13	2.13	2.90	2.90	4.12	4.12	3.94	3.94
\bar{X}	2.67	1.91	2.12	2.12	2.12	2.12	2.50	2.50	2.13	2.13	2.90	2.90	4.12	4.12	3.94	3.94
ภาษาไทย	2.67	-	0.75	0.54	0.17	0.53	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23	1.46*	1.46*	1.28*	1.28*
คณิตศาสตร์	-	1.91	-	0.21	0.58	0.21	0.98*	0.98*	0.21	0.21	0.98*	0.98*	2.21*	2.21*	2.03*	2.03*
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	-	-	0.37	0.01	0.77	0.77	0.01	0.01	0.77	0.77	2.00*	2.00*	1.81*	1.81*
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	-	-	-	-	-	0.37	0.40	0.40	0.37	0.37	0.40	0.40	1.62*	1.62*	1.44*	1.44*
ภาษาต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.99*	1.99*	1.81*	1.81*

ตารางที่ 19 (ต่อ) การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา จำแนกตามเจ้าบ้านตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	วิทยาศาสตร์ ศาสนา และ วัฒนธรรม	ภาษา ต่างประเทศ	ศิลปะ	การทำงาน อาชีพ	สุขศึกษาและ พละศึกษา
\bar{X}	2.67	1.91	2.12	2.50	2.13	2.90	4.12	3.94
ศิลปะ	-	-	-	-	-	-	1.22*	1.04*
การทำงานอาชีพ	-	-	-	-	-	-	-	0.18
สุขศึกษาและพละศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 13 คู่ กล่าวคือ

- 1.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 3.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 4.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 5.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 6.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 7.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 8.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 9.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 10.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

11.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

12.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

13.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ส่วนคู่อื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		สังคมศึกษา และ วัฒนธรรม		ภาษา ต่างประเทศ		ศิลปะ		การทำงาน อชีพ		สุขภาพ และ พละศึกษา	
	2.87	2.08	2.08	1.86	1.86	1.86	2.57	2.23	2.23	3.12	3.94	3.92				
\bar{X}	2.87	2.08	2.08	1.86	1.86	1.86	2.57	2.23	2.23	3.12	3.94	3.92				
ภาษาไทย	2.87	0.79	1.01*	0.31	0.65	1.06*	1.04*	1.83*	2.05*							
คณิตศาสตร์	2.08	-	0.22	0.48	0.14	1.85*	1.83*	2.05*	1.35*							
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1.86	-	-	0.71*	0.37	2.08*	2.05*	1.35*	1.67*							
สังคมศึกษา และ วัฒนธรรม	2.57	-	-	-	0.34	1.37*	1.35*	1.67*	1.67*							
ภาษาต่างประเทศ	2.23	-	-	-	-	0.90*	1.71*	1.67*	1.67*							

ตารางที่ 20 (ต่อ) การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา จำแนกตามเจ้าเนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายตัว

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		สังคมศึกษา		ภาษา		ศิลปะ		การงาน		สุขศึกษาและ	
	2.87	2.08	1.86	2.57	2.23	3.12	3.94	3.92	อาชีพ	พลศึกษา	3.12	3.94	3.92	อาชีพ	พลศึกษา	
\bar{X}	2.87	2.08	1.86	2.57	2.23	3.12	3.94	3.92	อาชีพ	พลศึกษา	3.12	3.94	3.92	อาชีพ	พลศึกษา	
ศิลปะ	3.12	-	-	-	-	-	0.81	0.79								
การงานอาชีพ	3.94	-	-	-	-	-	-	0.02								
สุขศึกษาและพลศึกษา	3.92	-	-	-	-	-	-	-								

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 20 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 15 คู่ กล่าวคือ

- 1.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษามากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 2.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 3.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 4.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 5.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 6.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษามากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 7.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 8.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 9.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษามากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 10.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 11.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 12.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

13.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สูงศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

14.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

15.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ส่วนคู่อื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		สังคมศึกษา และ วัฒนธรรม		ภาษา ต่างประเทศ		ศิลปะ		การงาน อาชีพ		สุขภาพ และ พละศึกษา	
	3.05	2.35	2.19	2.35	2.19	2.19	2.68	2.22	3.05	3.47	3.83					
\bar{X}	3.05	2.35	2.19	2.35	2.19	2.19	2.68	2.22	3.05	3.47	3.83					
ภาษาไทย	3.05	0.70	0.86	0.83	0.00	0.41	0.78									
คณิตศาสตร์	2.35	-	0.16	0.13	0.70	1.11*	1.48*									
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2.19	-	-	0.26	0.86*	1.27*	1.64*									
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	2.68	-	-	0.47	0.36	0.78	1.14*									
ภาษาต่างประเทศ	2.22	-	-	-	0.83	1.25*	1.61*									

ตารางที่ 21 (ต่อ) การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวนตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นรายคู่

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม		ภาษา ต่างประเทศ		ศิลปะ		การทำงาน อาชีพ		สุขภาพและ พลศึกษา	
	3.05	2.35	2.19	2.68	2.22	3.05	3.47	3.83								
\bar{X}	3.05	2.35	2.19	2.68	2.22	3.05	3.47	3.83								
ศิลปะ	3.05	-	-	-	-	-	0.42	0.78								
การทำงานอาชีพ	3.47	-	-	-	-	-	-	0.36								
สุขภาพและพลศึกษา	3.83	-	-	-	-	-	-	-								

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 21 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา จำแนกตามจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 8 คู่ กล่าวคือ

- 1.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 - 2.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 - 3.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
 - 4.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 5.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 6.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 7.) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 8.) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามากกว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- ส่วนคู่อื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
กลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	n = 103		
	\bar{X}	SD	อันดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	1.98	0.70	1
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	1.91	0.73	3
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	1.89	0.65	5
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียน	1.89	0.71	6
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	1.90	0.63	4
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	1.83	0.63	7
7. ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	1.97	0.77	2
รวม	1.91	0.58	

จากตารางที่ 22 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 3.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 23 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา
จังหวัดชลบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	n = 103		
		คะแนน	SD	อันดับ
1	ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างแท้จริง	209	0.77	2
2	ผู้บริหารหรือฝ่ายวิชาการควรนิเทศการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ	197	0.79	5
3	ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศภายใน โรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	210	0.78	1
4	ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน โดยเชิญมาเป็นวิทยากรหรือเชิญชวนให้นักเรียนเข้า ไปศึกษาในชุมชน	201	0.72	4
5	ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียน ได้ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว เช่น ที่บ้าน วัด ชุมชน เป็นต้น	203	0.77	3

จากตารางที่ 23 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอน
ในสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่

- 1.) ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
- 2.) ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง และ 3.) ควรจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนโดยให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว เช่น ที่บ้าน วัด ชุมชน เป็นต้น ตามลำดับ

ตารางที่ 24 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	n = 103		
		คะแนน	SD	อันดับ
1	ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสถานศึกษา	201	0.75	2
2	ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำ หลักสูตรไปใช้	204	0.85	1
3	ควรสร้างหลักสูตร/พัฒนา/ปรับปรุง ให้เหมาะสมกับความ ต้องการของท้องถิ่น	196	0.76	4
4	ควรสร้างความเข้าใจแก่ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ ความสำคัญของหลักสูตร	200	0.75	3
5	ควรจัดให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำ หลักสูตรไปใช้	195	0.77	5

ตารางที่ 24 (ต่อ) คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	n = 103		
		คะแนน	SD	อันดับ
6	ควรจัดหาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร ใ้บริการให้เพียงพอ	195	0.81	6
7	ควรจัดให้มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา	190	0.77	8
8	ควรสนับสนุนให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร	191	0.78	7

จากตารางที่ 24 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเรียงลำดับ โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่

- 1.) ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 2.) ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และ
- 3.) ควรสร้างความเข้าใจแก่ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตร ตามลำดับ

ตารางที่ 25 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา
จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	n = 103		
		คะแนน	SD	อันดับ
1	ผู้บริหารควรเพิ่มการให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู	190	0.76	4
2	ครูผู้สอนควรจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย	197	0.77	3
3	ควรจัดอบรมการให้ความรู้เรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรม	184	0.77	5
4	ควรจัดให้มีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้	206	0.70	1
5	ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศ ภายใน โรงเรียนให้เอื้อต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	198	0.79	2

จากตารางที่ 25 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเรียงลำดับ โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรจัดให้มีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ 2.) ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศ ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 3.) ครูผู้สอนควรจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย ตามลำดับ

ตารางที่ 26 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา
จังหวัดชลบุรี ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ข้อ	ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	n = 103		
		คะแนน	SD	อันดับ
1	ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	192	0.78	6
2	ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชา	193	0.81	5
3	ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	196	0.75	3
4	ควรจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีการจดบันทึกรายงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้	198	0.74	1
5	ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล	197	0.79	2
6	ควรส่งเสริมให้ครูได้วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง	195	0.66	4

จากตารางที่ 26 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีการจดบันทึกรายงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ 2.) ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมใน

การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และ 3.) ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ตามลำดับ

ตารางที่ 27 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	n = 103		
		คะแนน	SD	อันดับ
1	ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนา	195	0.73	4
2	ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย	199	0.77	2
3	ควรส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ	204	0.77	1
4	ครูผู้สอนควรให้ความร่วมมือในการวิจัยตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย	193	0.80	7
5	ควรจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยและการทำวิจัยเพื่อพัฒนา	197	0.71	3
6	ควรจัดการประกวด การคิดค้นและการใช้นวัตกรรม วิธีการเพื่อเป็นการกระตุ้นครูผู้สอน	193	0.68	5
7	ควรสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน	193	0.74	6

จากตารางที่ 27 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ 2.) ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 3.) ควรจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยและการทำวิจัยเพื่อพัฒนา ตามลำดับ

ตารางที่ 28 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา

ข้อ	ด้านการนิเทศการศึกษา	n = 103		
		คะแนน	SD	อันดับ
1	ผู้บริหารและครูควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา	183	0.70	8
2	ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้บริหาร และครูผู้สอนในเรื่องเทคนิคและวิธีการนิเทศ	184	0.72	7
3	ควรจัดให้มีการนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	191	0.73	2
4	ครูผู้สอนควรให้ความร่วมมือในการนิเทศการเรียนการสอน	188	0.82	5
5	การนิเทศควรมีต่อเนื่องและเป็นระบบในการดำเนินงานนิเทศ	190	0.79	3
6	ควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาในการนิเทศการเรียนการสอน	199	0.80	1

ตารางที่ 28 (ต่อ) คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา

ข้อ	ด้านการนิเทศการศึกษา	n = 103		
		คะแนน	SD	อันดับ
7	ควรจัดให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	185	0.73	6
8	ควรจัดให้มีการระดมความคิดเห็นและพัฒนาปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน	188	0.78	4

จากตารางที่ 28 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาในการนิเทศการเรียนการสอน 2.) ควรจัดให้มีการนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และ 3.) การนิเทศควรมีต่อเนื่องและเป็นระบบในการดำเนินงานนิเทศ ตามลำดับ

ตารางที่ 29 คะแนนรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ข้อ	ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	n = 103		
		คะแนน	SD	อันดับ
1	ควรจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ	198	0.82	6
2	ควรส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	200	0.85	5
3	ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาด้านวิชาการ	203	0.82	2
4	ควรจัดให้มีการประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหา พัฒนาการ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	202	0.85	3
5	ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและเพื่อการศึกษา	215	0.81	1
6	ควรจัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	201	0.86	4

จากตารางที่ 29 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและเพื่อการศึกษา 2.) ควรจัดหาสื่อ

และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาด้านวิชาการ และ 3.) ควรจัดให้มีการประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนาการ ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2567 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีจำนวน 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert จำนวน 36 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .68 ถึง .95 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ใช้วิธีเติมตัวเลข 1 2 และ 3 ลงในช่องว่าง

ระดับความคิดเห็นของครูต่อระดับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
จำนวน 45 ข้อ โดยการหาค่าคะแนนรวม เพื่อจัดลำดับความสำคัญของข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2.) ด้านการนิเทศการศึกษา 3.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 4.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ 7.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2.) การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน 3.) การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย 4.) การใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีการศึกษา สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและผลการเรียนรู้ และ 5.) การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการตรวจสอบ ทบทวน หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอ กับความต้องการ 2.) การพัฒนาหลักสูตรได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วน 3.) การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษา 4.) หลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมกับสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย และ 5.) โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาหลักสูตรของสถานศึกษามีความสอดคล้องสภาพปัญหาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

1.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน 2.) การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3.) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.) การนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และ 5.) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ

1.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน 2.) การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน 3.) การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง 4.) การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น และ 5.) การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายชื่อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การเผยแพร่ผลงานการวิจัยการศึกษาให้กับหน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ 2.) ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน 3.) การหาวิธีการหรือนวัตกรรมการศึกษาที่หลากหลายเพื่อแก้ปัญหการเรียนการสอน และ 4.) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย ตามลำดับ

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายชื่อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) การติดตาม ประเมินผลการนิเทศ 2.) การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ และ 3.) การสรุปผลการนิเทศ ตามลำดับ

1.7 ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 2.) การจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.) การประเมินผลสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 5.) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

4.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน 2.) ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง และ 3.) ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว เช่น ที่บ้าน วัด ชุมชน เป็นต้น ตามลำดับ

4.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ 2.) ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และครู คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และ 3.) ควรสร้างความเข้าใจแก่ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตร ตามลำดับ

4.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรจัดให้มีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ 2.) ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศ ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และ 3.) ครูผู้สอนควรจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการที่หลากหลายตามลำดับ

4.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรจัดให้มีการวัดผล และประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีการจดบันทึกรายงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ 2.) ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และ 3.) ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ตามลำดับ

4.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ 2.) ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ 3.) ควรจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย และการทำวิจัยเพื่อพัฒนา ตามลำดับ

4.6 ด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาในการนิเทศการเรียนการสอน 2.) ควรจัดให้มีการนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และ 3.) การนิเทศควรมีต่อเนื่องและเป็นระบบในการดำเนินงานนิเทศ ตามลำดับ

4.7 ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงคะแนนรวมจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและเพื่อการศึกษา 2.) ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาด้านวิชาการ และ 3.) ควรจัดให้มีการประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหา พัฒนาการ ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญและสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2.) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 3.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดความชำนาญเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา และครูมีภาระงานที่มากเกินไป สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตยา จุลละมณฑล (2557) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่าครูอาจมีภาระงานมาก ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีรัตน์ พันธุ์แก่น (2557) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางนา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิชาการปานกลาง ครูมีภาระงานนอกมากกว่างานการสอน ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของครู ทำให้การบริหารงานวิชาการ ไม่ค่อยบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชูชา สวัสดิ์ไชย (2560) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

สอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า มี ปัญหาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา รายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น 2.) การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน 3.) การจัดการเรียน การสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย 4.) การใช้สื่อ การเรียนการสอน เทคโนโลยีการศึกษา สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการเรียนรู้ และ 5.) การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์จากหลักสูตร สถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูในกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ จากการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานและผลการเรียนรู้ แต่ยังคงความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการ ในด้าน อื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขาดการ ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ไม่ได้เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เท่าที่ควร สอดคล้องกับ งานวิจัยของ นางกิ่งแก้ว เฟื่องศิลา (2558, หน้า 103) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน วัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรี วิทยากร) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นุชเรศ คำดีบุญ (2564, หน้า 99-101) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า ปัญหาทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานีด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับน้อย เมื่อ พิจารณารายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการตรวจสอบ ทบทวน หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตร

ให้เพียงพอกับความต้องการ 2.) การพัฒนาหลักสูตรได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะครู
 ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา 3.) การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการ
 สอนของสถานศึกษา 4.) หลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมกับสถานศึกษา ความต้องการของ
 ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย และ
 5.) โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาหลักสูตรของสถานศึกษามีความสอดคล้องสภาพปัญหาของ
 สถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรน้อย หลักสูตรมีการ
 เปลี่ยนแปลงบ่อย และชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น สอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ นุชเรศ คำดีบุญ (2564, หน้า 94-96) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการ บริหารงาน
 วิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 พบว่า
 ปัญหาทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุดรธานี ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย
 ของ ชลิดา เจริญชัย (2561, หน้า 43) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
 โรงเรียนกลุ่มนิคม พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 1 พบว่า
 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อ
 โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ
 ความถนัดของผู้เรียน 2.) การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3.) การนำภูมิปัญญา
 ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.) การนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการ
 เรียนรู้ของครู และ 5.) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจ
 เป็นเพราะว่าครูยังขาดทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียน ขาดการ
 คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลาย และ
 ไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ เผือกโสภ (2560) ได้ศึกษา
 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ
 ยังไม่เป็นการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง ครูมีทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ตามความสนใจของผู้เรียนน้อย ผู้เรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ไม่สนใจบทเรียน ผู้เรียนและความ

พร้อมของผู้เรียนแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระพงษ์ สืบโสภา (2558, หน้า 117) ที่ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัด จันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหาร วิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ใน ระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การพัฒนาเครื่องมือ วัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน 2.) การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน 3.) การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง 4.) การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น และ 5.) การกำหนด ระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือ วัด และประเมินผลให้ได้ตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ครูไม่ได้ดำเนินการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบแนวทางปฏิบัติในการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ญัฐธนิชา ฮาร์ริสัน (2559, หน้า 76) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียน กลุ่มเครือข่ายปางสิดา จันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปางสิดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ด้านการวัดผลประเมินผล โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐชา สวัสดิ์ไชย (2560, หน้า 96) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัด จันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ปัญหาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การเผยแพร่ผลงานการ วิจัยการศึกษาให้กับหน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ 2.) ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาและ

พัฒนาการเรียนการสอน 3.) การหาวิธีการหรือนวัตกรรมการศึกษาที่หลากหลายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน และ 4.) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนยังขาดการสนับสนุนให้ครูมีการเผยแพร่ผลงานวิจัย ครูขาดการนำผลวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน และไม่ได้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิดา เจริญชัย (2561, หน้า 47) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชา สวัสดิ์ไชย (2560, หน้า 96) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1.) การติดตาม ประเมินผลการนิเทศ 2.) การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ และ 3.) การสรุปผลการนิเทศ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ การปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการจัดวางแผนและปฏิทินการนิเทศไม่ดีเท่าที่ควรกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาไม่สม่ำเสมอ อาจเนื่องมาจากฝ่ายบริหารมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน ทำให้การติดตามผลการนิเทศขาดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชา พุ่มพวง (2559) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลัย วัลย์ โชติจรัส (2559) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.7 ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.) การศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 2.) การจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3.) การประเมินผลสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 4.) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูยังขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอนและการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ครูขาดการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากผู้บริหาร โรงเรียนมีการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไม่ทั่วถึง และไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิดา เจริญชัย (2561, หน้า 48) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศินามณี สารักษ์ (2565, หน้า 138) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของเขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของเขต 1 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ย่อมมีมุมมอง มีการวิเคราะห์ปัญหาที่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงาน แต่ยังคงองค์ความรู้ ทำให้การมองสภาพงานที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ว่าเป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีความพร้อมในการปรับตัว และพัฒนาตนเองให้ทันต่อการทำงานตามยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัน ป้านสวาท (2559) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ อภิษฎารัตน์ สุนทรพรพันธ์ (2564) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า 1.) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2.) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 3.) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน 1.) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2.) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 3.) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 4.) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังขาดทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียน ขาดการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลาย และไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเท่าที่ควร นอกจากนี้ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลให้ได้ตามมาตรฐานที่กระทรวง ศึกษาธิการกำหนด และครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่ได้ดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระพงษ์ สืบ โสดา (2558) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 17 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งแวดลอมที่ใกล้ตัว เช่น ที่บ้าน วัด ชุมชน เป็นต้น

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และควรสร้างความเข้าใจแก่ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตร

1.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรจัดให้มีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศ ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอนควรจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย

1.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ควรจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีการจดบันทึกรายงานและนำผลการประเมิน ไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้อ ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง

1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและ

การใช้นวัตกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย และควรจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย และการทำวิจัยเพื่อพัฒนา

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา ในการนิเทศการเรียนการสอน ควรจัดให้มีการนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และการนิเทศควรมีต่อเนื่องและเป็นระบบในการดำเนินงานนิเทศ

1.7 ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อนวัตกรรมและเพื่อการศึกษา ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาด้านวิชาการ และควรจัดให้มีการประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านอื่นของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
3. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรทิพย์ ศกุนตานุรักษ์. (2554). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมชนุสสภกรรมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤตยา จุลละมณฑล. (2557). *ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มเมือง ฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัด การเรียนรู้*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา. (2558). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติ เกิดสุขผล. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารกับการบริหารวิชาการของ โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง.
- กิตติศักดิ์ ไกรบุตร. (2554). *การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษากลุ่มน้ำยาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 3*. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- กุลทวี พิภูลแกม. (2551). *การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกรียงไกร ปริธรรมมัง. (2551). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลมิตรสัมพันธ์วิทยา จังหวัดสระแก้ว ตามทัศนะของนักเรียน*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2555). การบริหารจัดการเรียนรู้ในประมวลชุดวิชาการจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ครองทรัพย์ เชิดชู. (2551). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอพระประแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททการเขต. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉันท ชาติทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: เพชรเกษม.
- จันทร์ชลี มาพุทธ. (2556). เอกสารประกอบการสอน หลักและพื้นฐานการศึกษาขั้นสูง(พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.
- จารุณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- จุฑาณัฐ สุภาพ. (2555). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แจ่มใส กรมรินทร์. (2556). การบริหารวิชาการของผู้บริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉัตรชัย ต้นกล้า. (2555). การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี. เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org/posts/384902>
- ชฎาภรณ์ สนิมกล้า. (2553). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชนม์ผศุตม์ พัฒพันธ์. (2557). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชลิดา เจริญชัย. (2561). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยรัตน์ ล้ำฤทธิ. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายดินทรเดชา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ชุมศักดิ์ อินทร์ภัก. (2551). การบริหารและนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
- ณัฐนิชา ฮาร์ริสัน. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 7 การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐชา สวัสดิ์ไชย. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐนันท์ วงษ์มาศจันทร์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดารศ หิมวาห์. (2558). การบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเทศบาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

เดือนใจ รักษาพงศ์. (2551). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ เพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทองคำ พิมมา. (2556). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทัศนีย์ วงศ์เย็น. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลิขบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ทัศนีย์ เลียงหวาน. (2557). การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธีระพงษ์ สืบ โสดา. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นพเก้า ณ พัทลุง. (2550). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา : เหมการพิมพ์สงขลา.

นันทวัน ป้านสาวท. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิตย์ธิดา จันดาสงค์. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นิตยา พูลแสง. (2554). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตยา แสนสุข. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 26. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิวัตต์ น้อยมณี. (2562). การศึกษาไทยกับยุคโลกาภิวัตน์. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6.
- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปกรณั์ เผือกโสภาน.(2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบิร เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประภัสสร แป้นหว่าง. (2555). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ประยูร อิ่มสวัสดิ์. (2552). ลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยบูรพา. ปริญญาโทการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา โล่ห์ชัย. (2552). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตร โรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- พรทิพย์ เขียวมรกต. (2563). การศึกษาแนวทางในการบริหารงานวิชาการ ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ไพฑูรย์ เรืองกมล. (2554). การบริหารจัดการศึกษายุคโลกาภิวัตน์ ไร้พรมแดนสร้างพหุชาว์ปัญญา. วารสารวิชาการปฐมวัน.
- ภาณุวัฒน์ กมล. (2554). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- การดี อนันต์นาวิ. (2552). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มนตรี.
- กฤษิรา รัตนวิจิตร. (2554). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มณีนรัตน์ พันธุ์แก่น. (2557). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางนา สังกัดกรุงเทพมหานคร. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มยุรี ประสิทธิ์นาวา. (2555). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา จังหวัดตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัชนิย์ สีหะวงษ์. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2552). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่3). สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา. (2566). รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2566. ชลบุรี: ต้นฉบับ.

- วรัยพร แสงนภาพวร. (2553). การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558. วารสารการศึกษาไทย
- วราภรณ์ แสงพลสิทธิ์. (2554). รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศการสอนของครูเครือข่ายโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. กรุงเทพฯ: โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.
- วัฒนา โรจน์เจริญชัย. (2553). การบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเบญจมิตร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิฑูรย์ คุรุฑจันท์. (2554). ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 . วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วิลาวัลย์ โชติจรรย์ส. (2559). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3.งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ศศิณามณี สารักษ์. (2565). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สกวเดือน ศิริรัตน์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สมชาย ชูเลิศ. (2553). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

สวรส เอกบุตร. (2553). สภาพและ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บู้ค พอยท์.

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการกระจายอำนาจบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา 2550 (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562). เข้าถึงได้จาก <https://secondary.obec.go.th/newweb/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566-2570. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี่.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สุวริย์ สิริ โภคาภิรมย์. (2553). การวิจัยเพื่อการศึกษา. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

อภิชา พุ่มพวง. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อภิเกียรติ์ สุนทรพรพันธ์. (2564). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

อมลวรรณ ภูผาง. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิวัตต์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

อัจฉริยาพร ศักดิ์บุตร. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, โครงการบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

อุณากรณ์ สอนมะม่วง. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

Best, J., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education*. Boston: Allyn and Bacon.

Brophy, G. M. (2006). A study of the process used by academic affairs administrators at participating institutions of higher education to select instructional technology tools faculty use in instruction in undergraduate classes. *Dissertation Abstract International*.

Carr, E. and Ogle, D. (1987). KWL Plus: A Strategy for Comprehension and Summarization. *Journal of Reading*.

Cronbach, J. L. (1990). *Essential of psychological testing* (5th ed.). New York: Haper and Row.

Duke, C. (1992). *The learning university: Toward a new paradigm*. Buckingham: Open University Press.

Faber, C. F., & Shearron, G.F. (1970). *Elementary school administration: Theory and practice.*

New York: Holt, Rinehart and Winton.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., Ross, G., & Jovita, M. (1998). *Supervision of instruction:*

A developmental approach (4th ed.). Needham Heights: Allyn & Bacon.

Good, C. V. (1973). *Dictionary of education (3rd ed.).* New York: McGraw-Hill.

Harris, B. M. (1973). *Supervision behavior in education (2nd ed.).* Englewood cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities.*

Educational and Psychological Measurement.

Likert, R. (1967). *The human organization.* New York: McGraw - Hill.

McCarthy, W. M. (1971, August). *The role of the secondary school principals in New Jersey.*

Dissertation Abstracts International.

Morris L. Cogan. (1973). *Clinical supervision.* Boston, Mass.: Houghton Mifflin.

Oliva, P. F. (1992). *Developing the Curriculum (3rd ed.).* New York: Harper Collins.

Reynold, C. H. (1996). *A study of the relationship among measures of teacher participation in school- based decision making and job satisfaction in elementary schools.* Doctoral Dissertation, University of Maryland at College Park.

Saylor, J. E., Alexander, W. M., and Lewis, J. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning (4th ed.).* New York: Holt, Rinehart and Winston.

Taba. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice* Hilda Taba. New York: Harcourt, Brace & World.

Tanner, D. & Tanner, L. (1980). *Curriculum development: Theory into practice (2nd ed.).*

Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

UNESCO. (1992). *Education in Asia and the pacific: Reviews reports and notes, number 26.*

New York: Harper Collins.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ อว 8137/ 481

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

8 เมษายน 2565

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณัฐมา มาเชก (คณะศึกษาศาสตร์)

สิ่งที่แนบมาด้วย

1. เล่าโครงการงานนิพนธ์ (ฉบับย่อ)
2. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นายพิสิษฐ์ จินหล้า รหัสประจำตัวนิสิต 63920285 นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แบบไม่เต็มเวลา แผน ข
ได้รับอนุมัติเล่าโครงการงานนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม
โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบหาความตรงของเครื่องมือวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา จึงเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย (ดังแนบ)
ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 081-1641501 หรือที่ E-mail:
63920285@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

นุจรี ไชยมงคล

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร 038 102 700 ต่อ 701, 705, 707

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

(สำเนา)

ที่ อว 8137/ 482

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

8 เมษายน 2565

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์ (คณะศึกษาศาสตร์)

สิ่งที่แนบมาด้วย

1. เล่าโครงการงานนิพนธ์ (ฉบับย่อ)
2. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นายพิสิษฐ์ จินหล้า รหัสประจำตัวนิสิต 63920285 นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แบบไม่เต็มเวลา แผน ข
ได้รับอนุมัติเล่าโครงการงานนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม
โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบหาความตรงของเครื่องมือวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา จึงเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย (ดังแนบ)
ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 081-1641501 หรือที่ E-mail:
63920285@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

นุจรี ไชยมงคล

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร 038 102 700 ต่อ 701, 705, 707

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

(สำเนา)

ที่ อว 8137/ 483

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

8 เมษายน 2565

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ

สิ่งที่แนบมาด้วย

1. เล่าโครงการงานนิพนธ์ (ฉบับย่อ)
2. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นายพิสิษฐ์ จินหล้า รหัสประจำตัวนิสิต 63920285 นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แบบไม่เต็มเวลา แผน ข
ได้รับอนุมัติเล่าโครงการงานนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม
โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการ
เตรียมเครื่องมือการวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเชิญบุคลากรในสังกัดของท่าน คือ
คุณรีณา รัตนาวรี รองผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและ
ประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย (ดังแนบ) ทั้งนี้ สามารถติดต่อ
นิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 081-1641501 หรือที่ E-mail: 63920285@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

นุจรี ไชยมงคล

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร 038 102 700 ต่อ 701, 705, 707

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

(สำเนา)

ที่ อว 8137/ 1016

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 เมษายน 2568

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนชลบุรีสุขบพ

สิ่งที่แนบมาด้วย

1. เอกสารรับรองจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (หาคุณภาพ)

ด้วย นายพิสิษฐ์ จินหล้า รหัสประจำตัวนิสิต 63920285 นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แบบไม่เต็มเวลา แผน ข
ได้รับอนุมัติเค้าโครงการนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม
โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอโรงเรียนท่าน
ท่านในการหาคุณภาพจากเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตดังรายนามข้างต้น
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติการสอน โรงเรียนชลบุรีสุขบพ จำนวน 30 คน ระหว่างวันที่
1-6 เมษายน พ.ศ. 2568 ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 081-1641501
หรือที่ E-mail: 63920285@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มณฑนา รั้งลิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รั้งลิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร 038 102 700 ต่อ 701, 705, 707

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

(สำเนา)

ที่ อว 8137/ 1015

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169 ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข

อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 เมษายน 2568

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนชลบุรีสุขบท

สิ่งที่แนบมาด้วย

1. เอกสารรับรองจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (หาคูณภาพ)

ด้วย นายพิสิษฐ์ จิณห์ล้ำ รหัสประจำตัวนิสิต 63920285 นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แบบไม่เต็มเวลา แผน ข
ได้รับอนุมัติเค้าโครงการนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม
โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอหน่วยงานใน
สังกัดของท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตดังรายนามข้างต้น
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเฉพาะกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน
เทศบาลบ้านศรีมหาธา และ โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม รวมทั้งสิ้นจำนวน 103 คน ระหว่าง
วันที่ 10 - 18 เมษายน พ.ศ. 2568 ทั้งนี้ สามารถติดต่อ นิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์
081-1641501 หรือที่ E-mail: 63920285@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มัทนา รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร 038 102 700 ต่อ 701, 705, 707

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเฉพาะของกลุ่มโรงเรียน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริงในการปฏิบัติ
3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามจะนำผลมาใช้ในการวิจัยเท่านั้น
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

คำตอบที่ตรงตามความเป็นจริงของโรงเรียนของท่าน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม
โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน
ด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พิสิษฐ์ จินหล้า

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่ปรากฏข้างล่างนี้ แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับ

ข้อมูลของท่าน

1. ประสบการณ์ในการทำงาน

- ต่ำกว่า 10 ปี
- ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้

- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรีใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งหมด 36 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อใช้ในการแปลความหมายเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่ปรากฏในตารางข้างล่างนี้ แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับปัญหาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขอให้ท่านตอบแบบอิสระตามความเป็นจริงที่สุดและให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริงเท่านั้น จึงจะทำให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ข้อที่	ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	1.การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ปัญหาการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ทำการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา					
2.	ปัญหาการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย					

ข้อที่	ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3.	ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี การศึกษา สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานและผลการเรียนรู้					
4.	ปัญหาการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้กระบวนการที่ใช้ใน การเรียนการสอน					
5.	ปัญหาการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อ พัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
6.	2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมกับ สถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการ เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย					
7.	โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาหลักสูตรของ สถานศึกษามีความสอดคล้องสภาพปัญหาของ สถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551					
8.	การพัฒนาหลักสูตรได้รับความร่วมมือจาก ผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการ สถานศึกษา					
9.	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และ คณะกรรมการสถานศึกษา ในการตรวจสอบ ทบทวน หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้ เพียงพอกับความต้องการ					

ข้อที่	ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
10.	การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษา					
11.	3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ปัญหาในการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้					
12.	ปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
13.	ปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน					
14.	ปัญหาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
15.	ปัญหาในการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครู					
16.	4. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ปัญหาในการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา					
17.	ปัญหาในการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง					
18.	ปัญหาในการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ ผลการเรียนรู้จากสถานศึกษาอื่น					
19.	ปัญหาในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน					

ข้อที่	ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
20.	ปัญหาในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน					
21.	5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย					
22.	ปัญหาในการหาวิธีการหรือนวัตกรรมการศึกษาที่หลากหลายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน					
23.	ปัญหาในการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน					
24.	ปัญหาในการเผยแพร่ผลงานการวิจัยการศึกษาให้กับหน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ					
25.	6. การนิเทศการศึกษา ปัญหาในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา					
26.	ปัญหาในการแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา					
27.	ปัญหาในการสำรวจปัญหาความต้องการของการนิเทศ					
28.	ปัญหาในการจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ					
29.	ปัญหาในการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ					
30.	ปัญหาในการติดตาม ประเมินผลการนิเทศ					
31.	ปัญหาในการสรุปผลการนิเทศ					

ข้อที่	ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
32.	ปัญหาในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู					
33.	7. การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัญหาในการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี					
34.	ปัญหาในการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
35.	ปัญหาในการประเมินผลสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
36.	ปัญหาในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งหมด 45 ข้อ โดยพิจารณาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากมากไปน้อย โดยให้เติมตัวเลข 1 2 และ 3 ลงในช่องว่าง โดยกำหนดให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

- 1 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ที่ควรพัฒนาในระดับมาก
- 2 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ที่ควรพัฒนาในระดับปานกลาง
- 3 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ที่ควรพัฒนาในระดับน้อย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่ปรากฏในตารางข้างล่างนี้ พิจารณาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากมากไปน้อย โดยให้เติมตัวเลข 1 2 และ 3 ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นของครูต่อระดับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขอให้ท่านตอบแบบอิสระตามความเป็นจริงที่สุดและให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริงเท่านั้น จึงจะทำให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็นของครูต่อระดับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
1.	1. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง	
2.	ผู้บริหารหรือฝ่ายวิชาการควรนิเทศการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ	
3.	ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	
4.	ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเชิญมาเป็นวิทยากรหรือเชิญชวนให้นักเรียนเข้าไปศึกษาในชุมชน	
5.	ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว เช่น ที่บ้าน วัด ชุมชน เป็นต้น	
6.	2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็นของ ครูต่อระดับแนว ทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา
	จากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสถานศึกษา	
7.	ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำ หลักสูตรไปใช้	
8.	ควรสร้างหลักสูตร/ พัฒนา/ ปรับปรุง ให้เหมาะสมกับความ ต้องการของท้องถิ่น	
9.	ควรสร้างความเข้าใจแก่ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ ความสำคัญของหลักสูตร	
10.	ควรจัดให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำ หลักสูตร ไปใช้	
11.	ควรจัดหาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร ไว้บริการให้เพียงพอ	
12.	ควรจัดให้มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา	
13.	ควรสนับสนุนให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ นิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร	
14.	3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารควรเพิ่มการให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แก่ครู	
15.	ครูผู้สอนควรจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการที่ หลากหลาย	
16.	ควรจัดอบรมการให้ความรู้เรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรม	

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็นของ ครูต่อระดับแนว ทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา
17.	ควรจัดให้มีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้	
18.	ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	
19.	<p>4. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน</p> <p>ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา</p>	
20.	ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชา	
21.	ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	
22.	ควรจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบมีการจัดบันทึกรายงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้	
23.	ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล	
24.	ควรส่งเสริมให้ครูได้วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง	
25.	ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนา	
26.	ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย	
27.	ควรส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อยู่ในแต่ละกลุ่มสาระ	

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็นของ ครูต่อระดับแนว ทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา
28.	ครูผู้สอนควรให้ความร่วมมือในการวิจัยตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย	
29.	ควรจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยและการทำวิจัยเพื่อพัฒนา	
30.	ควรจัดการประกวด การคิดค้นและการใช้นวัตกรรม วิธีการเพื่อเป็นการกระตุ้นครูผู้สอน	
31.	ควรสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน	
32.	6. การนิเทศการศึกษา ผู้บริหารและครูควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา	
33.	ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้บริหารและครูผู้สอนในเรื่องเทคนิคและวิธีการนิเทศ	
34.	ควรจัดให้มีการนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	
35.	ครูผู้สอนควรให้ความร่วมมือในการนิเทศการเรียนการสอน	
36.	การนิเทศควรมีต่อเนื่องและเป็นระบบในการดำเนินงานนิเทศ	
37.	ควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาในการนิเทศการเรียนการสอน	
38.	ควรจัดให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	
39.	ควรจัดให้มีการระดมความคิดเห็นและพัฒนาปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน	

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็นของ ครูต่อระดับแนว ทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา
40.	7. การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและ เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน วิชาการ	
41.	ควรส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการ สอน	
42.	ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการ สอนและการพัฒนาด้านวิชาการ	
43.	ควรจัดให้มีการประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหา พัฒนาการ ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี	
44.	ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและเพื่อการศึกษา	
45.	ควรจัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	

ขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ภาคผนวก ค

- สรุปผลการตรวจความเที่ยงตรงของตัวแปรต่อข้อคำถาม
- ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

แบบรายงานสรุปการหาค่าความเที่ยงตรงของตัวแปรต่อข้อความ
วิจัยเรื่อง ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรีใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งหมด 36 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อใช้ในการแปลความหมายเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่ปรากฏในตารางข้างล่างนี้ แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับปัญหาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขอให้ท่านตอบแบบอิสระตามความเป็นจริงที่สุดและให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริงเท่านั้น จึงจะทำให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ข้อที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา						
1	ปัญหาการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์จากหลักสูตรสถานศึกษา	1	0	1	0.67	ใช้ได้

ข้อที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2	ปัญหาการจัดการเรียนการสอนทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น เน้น กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	1	1	1	1	ใช้ได้
3	ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีการศึกษา สอดคล้องตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานและผลการเรียนรู้	1	1	1	1	ใช้ได้
4	ปัญหาการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน	1	0	1	0.67	ใช้ได้
5	ปัญหาการวัดผลและประเมินผลการ เรียนการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา และ ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	1	1	1	1	ใช้ได้
2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
6	หลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสม กับสถานศึกษา ความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สภาพสังคม และเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตาม ยุคสมัย	1	1	1	1	ใช้ได้
7	โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหา หลักสูตรของสถานศึกษามีความ สอดคล้องสภาพปัญหาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
8	การพัฒนาหลักสูตรได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
9	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการตรวจสอบ ทบทวน หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอับความต้องการ	1	1	1	1	ใช้ได้
10	การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
11	ปัญหาในการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	ใช้ได้
12	ปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1	1	1	1	ใช้ได้
13	ปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน	1	1	1	1	ใช้ได้
14	ปัญหาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	ใช้ได้
15	ปัญหาในการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู	1	1	1	1	ใช้ได้
4. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน						
16	ปัญหาในการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและ	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา					
17	ปัญหาในการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	1	1	1	1	ใช้ได้
18	ปัญหาในการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น	1	1	1	1	ใช้ได้
19	ปัญหาในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	1	1	1	1	ใช้ได้
20	ปัญหาในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	1	1	1	1	ใช้ได้
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา						
21	ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย	1	1	1	1	ใช้ได้
22	ปัญหาในการหาวิธีการหรือนวัตกรรมการศึกษาที่หลากหลายเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน	1	1	1	1	ใช้ได้
23	ปัญหาในใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน	1	1	1	1	ใช้ได้
24	ปัญหาในการเผยแพร่ผลงานการวิจัยการศึกษาให้กับหน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6. การนิเทศการศึกษา						
25	ปัญหาในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
26	ปัญหาในการแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
27	ปัญหาในการสำรวจปัญหาความต้องการของการนิเทศ	1	1	1	1	ใช้ได้
28	ปัญหาในการจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ	1	1	1	1	ใช้ได้
29	การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ	1	1	1	1	ใช้ได้
30	ปัญหาในการติดตาม ประเมินผลการนิเทศ	1	1	1	1	ใช้ได้
31	ปัญหาในการสรุปผลการนิเทศ	1	1	1	1	ใช้ได้
32	ปัญหาในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู	1	1	1	1	ใช้ได้
7. การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
33	ปัญหาในการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการผลิตสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี	1	1	1	1	ใช้ได้
34	ปัญหาในการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
35	ปัญหาในการประเมินผลสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
36	ปัญหาในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งหมด 45 ข้อ โดยพิจารณาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากมากไปน้อย โดยให้เติมตัวเลข 1 2 และ 3 ลงในช่องว่าง โดยกำหนดให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

- 1 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ที่ควรพัฒนาในระดับมาก
- 2 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ที่ควรพัฒนาในระดับปานกลาง
- 3 หมายถึง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ที่ควรพัฒนาในระดับน้อย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่ปรากฏในตารางข้างล่างนี้ พิจารณาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากมากไปน้อย โดยให้เติมตัวเลข 1 2 และ 3 ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นของครูต่อระดับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขอให้ท่านตอบแบบอิสระตามความเป็นจริงที่สุดและให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริงเท่านั้น จึงจะทำให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา						
1	ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง	1	1	1	1	ใช้ได้
2	ผู้บริหารหรือฝ่ายวิชาการควรนิเทศการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	ใช้ได้
3	ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	ใช้ได้
4	ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเชิญมาเป็นวิทยากรหรือเชิญชวนให้นักเรียนเข้าไปศึกษาในชุมชน	1	1	1	1	ใช้ได้
5	ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว เช่น ที่บ้าน วัด ชุมชน เป็นต้น	1	1	1	1	ใช้ได้
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา						
6	ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
7	ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
8	ควรสร้างหลักสูตร/ พัฒนา/ ปรับปรุง ให้ เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น	1	1	1	1	ใช้ได้
9	ควรสร้างความเข้าใจแก่ครูอาจารย์และผู้ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสำคัญของ หลักสูตร	1	1	1	1	ใช้ได้
10	ควรจัดให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	1	1	1	1	ใช้ได้
11	ควรจัดหาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร ไว้ บริการให้เพียงพอ	1	1	1	1	ใช้ได้
12	ควรจัดให้มีการประเมินและปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
13	ควรสนับสนุนให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้า มามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามและ ประเมินผลการใช้หลักสูตร	1	1	1	1	ใช้ได้
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
14	ผู้บริหารควรเพิ่มการให้คำแนะนำในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู	1	1	1	1	ใช้ได้
15	ครูผู้สอนควรจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วย เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย	1	1	1	1	ใช้ได้
16	ควรจัดอบรมการให้ความรู้เรื่องการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรม	1	1	1	1	ใช้ได้
17	ควรจัดให้มีการประเมินและปรับปรุง กระบวนการเรียนรู้	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
18	ควรจัดสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	1	ใช้ได้
4. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน						
19	ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
20	ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชา	1	1	1	1	ใช้ได้
21	ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	1	1	1	1	ใช้ได้
22	ควรจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบมีการจดบันทึกรายงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	ใช้ได้
23	ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล	1	1	1	1	ใช้ได้
24	ควรส่งเสริมให้ครูได้วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง	1	1	1	1	ใช้ได้
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา						
25	ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนา	1	1	1	1	ใช้ได้

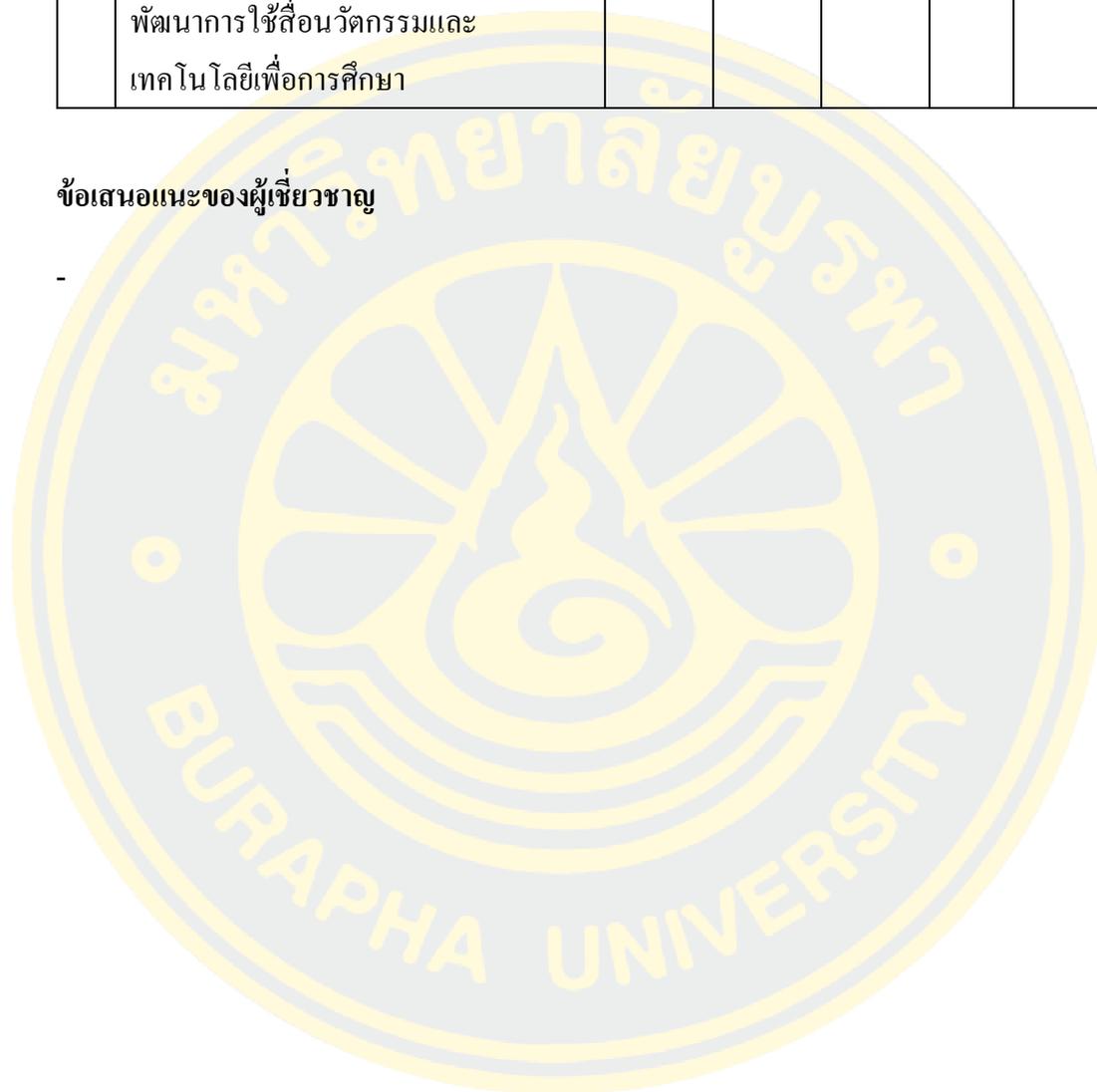
ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
26	ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย	1	1	1	1	ใช้ได้
27	ควรส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ	1	1	1	1	ใช้ได้
28	ครูผู้สอนควรให้ความร่วมมือในการวิจัยตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย	1	1	1	1	ใช้ได้
29	ควรจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยและการทำวิจัยเพื่อพัฒนา	1	1	1	1	ใช้ได้
30	ควรจัดการประกวด การคิดค้นและการใช้นวัตกรรม วิธีการเพื่อเป็นการกระตุ้นครูผู้สอน	1	1	1	1	ใช้ได้
31	ควรสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน	1	1	1	1	ใช้ได้
6. การนิเทศการศึกษา						
32	ผู้บริหารและครูควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้
33	ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้บริหารและครูผู้สอนในเรื่องเทคนิคและวิธีการนิเทศ	1	1	1	1	ใช้ได้
34	ควรจัดให้มีการนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	1	1	1	1	ใช้ได้
35	ครูผู้สอนควรให้ความร่วมมือในการนิเทศการเรียนการสอน	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
36	การนิเทศควรมีต่อเนื่องและเป็นระบบในการดำเนินงานนิเทศ	1	1	1	1	ใช้ได้
37	ควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาในการนิเทศการเรียนการสอน	1	1	1	1	ใช้ได้
38	ควรจัดให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	1	1	1	1	ใช้ได้
39	ควรจัดให้มีการระดมความคิดเห็นและพัฒนาปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน	1	1	1	1	ใช้ได้
7. การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
40	ควรจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ	1	1	1	1	ใช้ได้
41	ควรส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	1	ใช้ได้
42	ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาด้านวิชาการ	1	1	1	1	ใช้ได้
43	ควรจัดให้มีการประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี	1	1	1	1	ใช้ได้
44	ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อนวัตกรรมและเพื่อการศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อที่	แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
45	ควรจัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

-

ตารางที่ 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เรื่องปัญหาการพัฒนา
การบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกองการศึกษา
เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.80	19	.81
2	.87	20	.78
3	.87	21	.95
4	.88	22	.91
5	.85	23	.89
6	.77	24	.87
7	.85	25	.88
8	.75	26	.79
9	.79	27	.86
10	.88	28	.84
11	.83	29	.87
12	.86	30	.83
13	.80	31	.84
14	.81	32	.84
15	.84	33	.68
16	.90	34	.80
17	.89	35	.84
18	.81	36	.76
19	.81		
20	.78		

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = .99

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายพิสิษฐ์ จินหล้า
วัน เดือน ปี เกิด	28 เมษายน 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดน่าน ประเทศไทย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	179 หมู่ 2 บ้านคูใต้ ตำบลคูใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน 55000
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ. 2561 ครูผู้ช่วย โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา ปี พ.ศ. 2563 ครู โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา
ประวัติการศึกษา	ปี พ.ศ. 2560 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) วิทยาศาสตร์(ชีววิทยา) คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2568 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา